

HÍRADÓ

XX. ÉVFOLYAM, 34. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1976. AUGUSZTUS 19.

A magyar kormány állásfoglalása a nemzetközi biztonság megszilárdításáról

A Magyar Népköztársaság kormánya megelégedéssel állapítja meg, hogy az elmúlt évben a nemzetközi viszonyok fejlődése továbbra is pozitív irányú volt. Erősödött a különböző társadalmi rendszereket békés egymás mellett élésének, a kölcsönösen előnyös együttműködésnek és a feszültség enyhülésének folyamata. A magyar kormány következetesen arra törekszik, hogy hozzájáruljon a nemzetközi béke és biztonság megszilárdításához, a vitás kérdések békés eszközökkel történő megoldásához — állapítja meg az állásfoglalás, amely az ENSZ főtárgyalójának a felkérésére összefoglalja a magyar álláspontot.

A kormány állásfoglalása részletesen elemzi a nemzetközi biztonság megszilárdítását elősegítő fejleményeket, hangsúlyozva, hogy „az európai biztonsági és együttműködési értekezlet eredményes befejezése kiemelkedő jelentőségű esemény volt Európa történelmében. A magyar kormány sikraszállt a záróokmány maradéktalan és teljes végrehajtásáért, s ennek érdekében gyakorlati intézkedéseket tett és tesz”.

Az ENSZ főtárgyalójához eluttatott okmány teljes mértékben támogatja a Szovjetunió széles körű nemzetközi békeprogramját, amely a béke és a biztonság megerősítésére, a népek szabadságának, függetlenségének biztosítására, az országok közötti sokoldalú együttműködés kiszélesítésére irányul.

„Egyre általánosabban elfogadottá válik az álláspont, hogy a politikai enyhülést katonai enyhüléssel kell megerősíteni. A helsinki záróokmány következetes megvalósítása kedvező feltételeket teremt az ilyen intézkedésekhez, így a közép-európai fegyveres erők és fegyverzet csökkentéséről Bécsben folyó tárgyalásokon történő előrehaladáshoz is.

A Magyar Népköztársaság — más szocialista országokhoz hasonlóan — rendkívül fontosnak tartja a hatékony leszerelési intézkedések kimunkálását és egyetemes végrehajtását. Úgy véli, hogy a tárgyalásoknak új lendületet adna a leszerelési világkonferencia összehívása. Ezért az ENSZ tagállamainak többségével együtt sürgeti, hogy a világszervezet mielőbb kezdjen

hozza a konferencia előkészítéséhez.

A magyar kormány úgy véli, hogy fokozott erőfeszítéseket kell tenni a legveszélyesebb háborús tűzfészek felszámolására, mindenekelőtt a közel-keleti válság igazságos és tartós rendezésére. Hasonlóképpen szorgalmazza a ciprusi probléma — az európai térség nagy veszélyekkel terhes feszültségének — békés rendezését is.

A Magyar Népköztársaság kormányának szilárd elhatározása, hogy lehetőségeihez mérten a jövőben is mindent megtesz a világ békéjének erősítéséért, a nemzetközi biztonság megszilárdításáért, a békés egymás mellett élés és a gyümölcsöző együttműködés fejlesztéséért — fejeződik be a nyilatkozat.

Száz ország csatlakozott eddig az atomsorompóhoz

Bécsben közzétették a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség évi jelentését. Ez a többi között beszámol arról, hogy eddig 100 ország csatlakozott az atomfegyverek elterjedésének megakadályozásáról kötött szerződéshez. Századik országgént nemrég Japán helyezte letétbe a ratifikációs okmányt.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség egyik fontos feladata, hogy a fejlődő országokat segítse az atomenergia békés célokra történő felhasználásában, és a nukleáris tapasztalatok agrárkutatási alkalmazásában. A szervezet évente 450 ösztöndíjat ad ki tudósok továbbképzésére. 200 szakembert küld a fejlődő országokba, és 15 regionális, valamint országos tanintézményt irányít.

Brezsnyev—Zsivkov találkozó a Krimben

Leonyid Brezsnyev, az SZKP Központi Bizottságának főtárgyalója a Krimben baráti megbeszélést tartott Todor Zsivkovval, a Bolgár Kommunista Párt KB első titkárával, a bolgár államtanács elnökével, aki a Szovjetunióban üdül.

Leonyid Brezsnyev és Todor Zsivkov tájékoztatta egymást az SZKP XXV. és a BKP XI. kongresszus határozatainak megvalósításáról. Kifejezték elégedettségüket, hogy a szovjet—bolgár párt, állami és társadalmi együttműködés következtében fejlődik a kommunista és a szocialista építési tervének sikeres teljesítése a Szovjetunióban és a Bolgár Népköztársaságban jó előfeltételeket teremt ahhoz, hogy a két ország között az élet minden területén megvalósuló fokozatos közeledési folyamat elmélyüljön.

Az időszerű nemzetközi problémákat megvitatta Leonyid Brezsnyev és Todor

Zsivkov megállapította, hogy a helsinki csúcstalálkozó komoly kezdetét jelentette az európai államközi kapcsolatok átalakításának a béke, a biztonság és az együttműködés elvei alapján. Most különösen fontos, hogy a tanácskozás minden résztvevője fokozza erőfeszítéseit az értekezleten meghirdetett történelmi célok teljes megvalósításáért. A Szovjetunió és Bulgáriának szilárd elhatározása, hogy ezt energikusan elősegíti.

Kifejezték meggyőződésüket, hogy az európai kommunista berlini értekezletének döntései hatalmas támaszt jelentenek minden olyan politikai erő számára, amely a béke, a barátság és a haladás Európájáért küzd.

Leonyid Brezsnyev és Todor Zsivkov találkozását a szívéllyesség, az egyetértés és a testvéri kölcsönös megértés légköre jellemezte.

A Szovjetunió és Szomália az enyhülési folyamat megszilárdítására törekszik

Moszkvában közös közleményt hoztak nyilvánosságra, a szomáliai párt- és kormánykötöttség hivatalos és baráti látogatásáról. A szomáliai külügyminiszter, Mohamed Ali Szamantar, a Szomáliai Forradalmi Szocialista Párt Központi Bizottságának tagja, az ország alelnöke és hadügyminisztere vezette.

A tárgyalásokon részt vett Andrej Kirilenko, az SZKP Központi Bizottsága politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára.

A közlemény szerint a Szovjetunió és Szomália egyaránt az enyhülési folyamat megszilárdításának és fejlesztésének előmozdítására törekszik, átfogó jellegű kívánja tenni azt. A felek kijelentették, hogy sikraszállnak a leszerelési világkonferencia mielőbbi összehívása mellett. Nagyra értékelték a két ország közötti barátságot és együttműködést, a mindinkább erősödő kapcsolatokat, amelyek a két ország és a két nép szolidaritásán alapszanak.

A tárgyaló felek meggyőződésüket fejezték ki, hogy a Közel-Keleten csak akkor érhető el az igazságos és tartós béke, ha Izrael teljes egészében kiüriti a megszállt arab területeket, ha biztosítja a palesztinai arab nép nemzeti jogait, beleértve az önálló állam megteremtésének elidegeníthetetlen jogát is.

A tárgyalások során az volt a közös vélemény, hogy feltétlenül meg kell szüntetni

a harcokat Libanonban. A Szovjetunió és Szomália egyetért abban, hogy a libanoni válság következtében felmerült minden kérdést — a területi épség, a függetlenség és a szuverenitás alapján — külső beavatkozás nélkül, maguknak a libanoniaknak kell megoldaniuk.

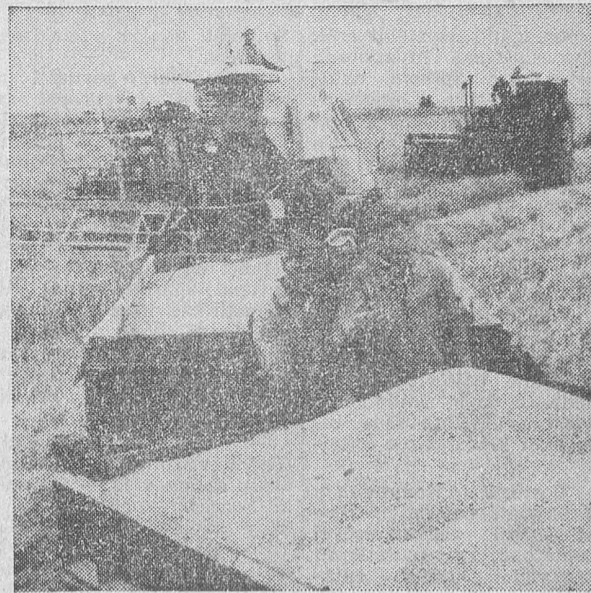
A Szovjetunió és Szomália kijelenti: támogatja azt a harcot, amelyet Zimbabwe, Namibia, Dzsibuti és Dél-Afrika népe folytat az egyenjóságért, az örendelkezésért, a szabadságért és a nemzeti függetlenségért. A felek hangsúlyozták, hogy az imperialiszták körök kapcsolatai a dél-afrikai és a rhodesiai fajgyűlölő rendszerekkel lényegében az embertelen politika folytatására ösztönzik a fajlúdozókat.

Új szíriai kormány

Abdel Rahman Kalafavi kormányfő elnökletével alakult az új szíriai kormány. A kabinetnek 23 tagja van. Megtartotta eddigi posztját Khaddam miniszterelnök-helyettes és külügyminiszter, Tlassz hadügyminiszter, Ahmed Iszkander tájékoztatásügyi miniszter, valamint Steni Szefiro iparügyi miniszter. Első ízben fordul elő, hogy a kormánynak női tagja van, Nadzsah Attar művelődésügyi miniszter személyében.

AUGUSZTUS 20:

Alkotmányunk és az új kenyér ünnepe

JUHÁSZ FERENC:

Kinek karja van

Te ekével, te kalapáccsal, tollal, a rózsza, amely a kórházak udvarán terem, igen, a rózsza illatával, te ekével, te kalapáccsal, tollal, a gőzfűrészfűrész ferde fém-fogával, a vas az erejével, a felhő azzal, hogy esőt ad a földnek, a föld azzal, hogy kenyeret terem, mindegy, hogy hogyan, ki ekével, ki kalapáccsal, tollal, a rózsza, amely a kórházak udvarán terem, igen, a rózsza illatával, kinek karja van, a két kezével, kinek karja nincs, a mosolyával, mindegy, hogy hogyan, kinek fényes a lelke, szép szavával, akire hallgatnak a vizek, az dalával szelídítse meg a vizeket, az erős gyúrja meg a fémeket, adjon lelket a lelkes anyagnak, mindegy, hogy hogyan, ki ekével, ki kalapáccsal, ki tollal, a rózsza illatával, mindegy, hogy hogyan, csak építse, építse ezt a hazát!

A hadászati támadó fegyverzet korlátozása megfelel az amerikai érdekeknek

Ford a SALT-tárgyalások kilátásairól

Gerald Ford amerikai elnök nyilatkozott a sajtónak, és arra a kérdésre, hogy van-e esély a hadászati támadó fegyverrendszerek korlátozására vonatkozó szovjet—amerikai megállapodás idejének megkötésére, a következőket válaszolta:

— Nem zárom ki ezt; előtűnk áll még néhány kényes probléma megoldása, most azonban közelebb állunk a megállapodás eléréséhez, mint korábban. Úgy vélem, hogy a hadászati fegyverzet korlátozására vonatkozó kölcsönösen előnyös megállapodás megkötésére az Egyesült Államok a Szovjetunió és az egész világ legfőbb érdekeinek.

Egyszersmind Ford elismerte, hogy az Egyesült Államok eddig nem választotta a Szovjetunió idén márciusban tett javaslatára.

Ford a továbbiakban hangsúlyozta: ha újabb időszakra elnökké választják, az Egyesült Államok külpolitikájában a fő helyet a hadászati fegyverrendszerek korlátozásáról szóló újabb megállapodás, a közép-európai fegyveres erők és fegyverzet kölcsönös csökkentéséről folyó tárgyalásokon való előrehaladás, a NATO katonai és egyéb téren való erősítése és a közel-keleti probléma szélesebb értelemben vett rendezése foglalja majd el.

Magyar—mongol gazdasági együttműködésről szóló jegyzőkönyvet irtak alá

Zsambin Batmönh mongol miniszterelnök fogadta a magyar—mongol kormányközi gazdasági együttműködési bizottság 10. ülésének alkalmából Mongóliában tartózkodó Borbándi Jánost, a Minisztertanács elnökhelyettesét, az együttműködési bizottság magyar tagozatának elnökét és a delegáció tagjait.

Ezt követően Borbándi János és T. Ragcsa, a mongol miniszterelnök első helyettese aláírta a magyar—mongol gazdasági együttműködési kormánybizottság 10. üléséről készült jegyzőkönyvet.

Tordai Jenő külkereskedelmi miniszterhelyettes és D. Cerenzanza mongol külkereskedelmi miniszterhelyettes a két ország közötti 1977. évi szóló árucserforgalmi és fizetési megállapodást, Kádás István nagykövet és C. Demberel földművelésügyi miniszterhelyettes a két ország közötti állategészségügyi egyezményt írt alá.

A két ország tervhivatali képviselőinek megbeszéléseiről emlékeztetőt írt alá dr. Bíró Ferenc, az Országos Terhivatal elnökhelyettese és L. Lhamzsuren, a mongol állami tervbizottság elnökének első helyettese.

Erősödő harcok Libanonban

Libanonban ismét erősödnek a harcok kiterjedése és hevesége. A bejrúti rádió — csakúgy, mint az 54. tűzszűnet-életbe lépése előtt — katonai helyzetjelentéseket közöl. A Frangie elnökhöz hű erők rádióadója szerint Bejrút régi városnegyedének központjában egyre romlik a helyzet. Változatlan heveséggel folyó a harcok a várost kettévágó demarkációs vonal mentén, valamint a Bejrúttól délre fekvő hegyvidéki körzetekben is. A rádió egyébként idézte Gonaim vezérőrnagy kijelentését, amely szerint az irányítás alatt álló arabközi békehadtest nem képes kikényszeríteni a tűzszűnet tiszteletben tartását.

Az AFP ismertette a libanoni haladó erők rádióadójának jelentését. A haladó erők a helyzetet úgy értékelik, hogy a keresztény konzervatívok folytatják szabotázs politikájukat, amellyel mindeddig sikerült megakadályozniuk a béke helyreállítását. Ennek következménye a Tell Zaatar menekülttábor körüli harcok kiújulása, valamint a Nemzetközi Vöröskereszt egyik gyógyszer szállító gépe elleni támadás a bejrúti repülőtéren, ami a Vöröskereszt mentési akciónak elhalasztását vonta maga után — hangoztatta a rádió.

Szíria kérésére későbbi időpontra halasztották a szombatra tervezett háromoldalú, szíriai—libanoni—palesztinai tárgyalásokat. A megbeszélés elhalasztását a felek azzal magyarázták, hogy „az Arab Liga libanoni képviselője, ezenkívül a libanoni muzulmán és a keresztény fél számos képviselője.

Gemajelt és a volt libanoni miniszterelnököt a nap folyamán fogadta Elias Szalebi, a libanoni görög ortodox egyház metropolitája, aki mind ez ideig nem foglalt állást a libanoni konfliktusban érdekelt egyik fél mellett sem.

Diplomáciai kapcsolat Fidzsivel

A Magyar Népköztársaság és Fidzsi kormánya — attól a szándékától vezérelve, hogy országaik baráti kapcsolatát fejlessék és hogy kölcsönösen előnyös együttműködésüket az Egyesült Nemzetek alapokmányában lefektetett elvekkel összhangban előmozdítsák — elhatározták párhuzamos akkreditálás útján megvalósuló nagykövetségi szintű diplomáciai kapcsolatok létesítését.

Soares a portugál külpolitikáról

A portugál szárazföldi erők főparancsnoksága hivatalosan közölte, hogy *Spinola* extábornok visszatért Lisszabonba. A volt tábornokot a biztonsági szolgálat emberei a repülőtéren letartóztatták és a Caxias köröntebe szállították. Ott a katonai hatóságok utasítására őrizetben tartják.

Hivatalos körökben megerősítették, hogy a *Spinola* ellen korábban kiadott letartóztatási parancs érvényben van. Ramalho Eanes portugál köztársasági elnök a megválasztása után tartott sajtóértekezletén kijelentette, hogy *Spinola*nak, ha visszatér Portugáliába, bíróság előtt kell felelnie tetteiért.

A Portugál Kommunista Párt nyilatkozatban foglalt állást *Spinola* visszatérésével kapcsolatban. A nyilatkozat hangoztatja: „*Spinola* extábornok visszatérése új bátorítást és ösztönzést ad azoknak az erőknek, amelyek semmissé akarják tenni a forradalom vívmányait és akadályokat akarnak gördíteni a demokrácia megszilárdításának útjában.” A kommunista párt érbeségre inti a közvéleményt és a hatóságokat, s követeli, hogy

A parlamentben jóváhagyták a Soares-kabinet programját

A portugál nemzetgyűlés szavazás nélkül elfogadta *Soares* kisebbségi kormányának programját. Az ötnapos parlamenti vita végeztével, amelyben az ellenzéki pártok képviselői kifejtették ellenvételeiket a kormány programjával szemben, egyik párt sem terjesztett be javaslatot a program elutasítására, ezért nem volt szükség bizalmi szavazás megtartására.

Alvaro Cunhal, a PKP főtitkára felőrlés felszólalásában leszögezte: pártja, noha fenntartásai vannak a kormány programjával kapcsolatban, zöld utat ad a kormány működésének, abban a reményben, hogy ezzel sikerül megakadályozni a bizonytalanság

Spinolát szabadon engedték

A portugál fegyveres erők főparancsnoksága közleményben jelentette be, hogy szabadlábra helyezték *Spinola* volt államelnököt. A közlemény szerint a kihallgatások során nem bizonyosodott be, hogy *Spinola* bűnös-e az elene emelt vádpontban. A volt elnök egyik vezetője volt az 1975 márciusában megücsított jobboldali puccskísérletnek.

A portugál legfelsőbb forradalmi tanács sajtóértekezletén személyi változásokat jelentett be, és állást foglalt *Spinola* exelnök szabadon bocsátásával kapcsolatban. *Sousa Castro* szóvivő ez utóbbi döntésről kijelentette: „Eanes államfő ismertette a tanács tagjaival álláspontját ebben a kérdésben. A tanács egyetért az elnöknek azzal a véleményével, hogy a vizsgálat je-

Spinolát vonják felelősségre tetteiért.

Mario Soares portugál miniszterelnök az európai biztonsági értekezlet befejezésének első évfordulója alkalmából a TASZSZ tudósítójának adott interjújában egyebek között kijelentette, hogy Portugália a lehetőségeihez képest hajlandó folytatni a nemzetközi együttműködés és az európai béke szilárdítását célzó politikát, kész erőfeszítéseket tenni, hogy fejlessze a kapcsolatokat valamennyi európai országgal, függetlenül azok társadalmi és politikai berendezkedésétől.

— A szocialista országokhoz fűződő viszony külpolitikánk egyik szempontja — jelentette ki *Soares*. — Elmondhatom, hogy az ideiglenes kormány külpolitikája, amely 1974. áprilisa, a fasizmus megdöntése óta a Fegyveres Erők Mozgalma programjának elveiből indul ki, lényegében nem változott.

Megemlítve, hogy Portugália Nyugat-Európa országaival fejlesztett kapcsolatát, *Soares* hangoztatja: Portugáliának nem célja rontani a szocialista országokkal való viszonyt.

légkörének kialakulását. *Cunhal* ugyanakkor felhívta a figyelmet rá, hogy a szocialista párti kormány programja a jobboldali irányzat erősödéséhez és kapitalista fejlődéshez vezet. A PKP főtitkára felszólalásában a szélső-jobboldali megerősödésének javols veszélyeként értékelte *Spinola* volt elnök hazatérését.

A kormányprogram elfogadása után, a parlamenti vita lezárásaként rövid beszédet mondott *Soares* miniszterelnök is. Beszédének nagy részében rendkívül éles hangnemből visszautasította *Alvaro Cunhal*nak a parlamenti vitában elhangzott felszólalását.

lenlegi állásánál indokolatlan *Spinola* fogvatartása. A legfelsőbb forradalmi tanács egyetért azzal a döntéssel, hogy a volt elnököt bizonyítékok hiányában szabadlábra helyezték.”

A szóvivő közölte az újságírókkal, hogy a legfelsőbb forradalmi tanács azon tagjai, akik egyben katonai körzeti parancsnoki posztot is betöltötték, a jövőben csak egyik tisztségüket tarthatják meg. Az ezzel kapcsolatos elnöki rendelet értelmében választás elé állított tisztek közül ketten lemondtak a tanácsban betöltött tisztségükről: *Pires Veloso* dandártábornok a jövőben kizárólag a portói (északi) katonai körzet főparancsnoka; *Pinho Freire* tábornok pedig a lisszaboni katonai körzet légi alakulatainak parancsnokságát választotta.

A kormánnyal való párbeszédre készül a spanyol ellenzék

A legjelentősebb spanyol ellenzéki szervezet, a 14 politikai pártot, illetve csoportosulást tömörítő Demokratikus Koordináció két nyilatkozatot adott ki.

Az egyik állásfoglalás felszólította az ország valamennyi demokratikus pártját, illetve mozgalmát — különös tekintettel a nacionalista és a területi mozgalmakra —, hogy egyesítsék erőfeszítéseiket és hozzanak létre közös fórumot annak a párbeszédnek sikere érdekében, amelyet a madridi kormánnyal a demokráciázalásról folytatnak majd. A felhívás azt követően született, hogy találkozott a Demokratikus Koordináció vezetői. A közlemény egyben kijelenti, hogy a demokratikus ellenzék részt kíván venni az alkotmány módosítására vonatkozó és öszre tervezett népszavazás, továbbá az 1977 első felére tervezett általános választások lebonyolításában.

A koordináció másik nyilatkozata jelentős lépésnek minősítette a nemrég meghirdetett részleges amnesztiát. Ismét hangsúlyozta azonban egy mindenre kiterjedő, megkülönböztetés nélküli, általános amnesztiát szükségességét. A szervezet követeli az amnesztiát által nem érintett baszk

hazafiak szabadon bocsátását, továbbá a politikai okokból száműzetésben élők hazatérési engedélyének megadását.

A spanyol igazságügyminisztérium jelentésében egyébként közölte, hogy eddig 97 foglyot engedtek szabadon az érvénybe lépett részleges amnesztiarendelet alapján.

Adolfo Suárez miniszterelnök vezetésével összeült a spanyol kormány. Reformpolitikai és gazdasági kérdéseket vitattak meg. Jól értesült források szerint a kormány azt tervezi, hogy a pénzforgalom meggyorsításával és az adók csökkentésével élénkíti fel a gazdaságot.

Tömeggyűléseken száltak sikkra a baszkföldi Vitoria dolgozói az általános közkegyelem kihirdetése mellett. A rendőrök gumibotokkal támadták a tömeget. Több személyt őrizetbe vettek.

A hatóságok szabadon bocsátották *Ramon Ormazabal*-t, a Baszk Kommunista Párt főtájtárát. A politikust egy nappal korábban, sajtóértekezlete után tartóztatták le.

A spanyol belpolitikai élettel kapcsolatos az a hír, hogy a kormány egymillió dolláros gazdasági segélyről szóló megállapodást írt alá a tókes világ vezető nagybankjaival.

Athén a Biztonsági Tanács összehívását kéri a görög—török viszály megvitatására

Riadókészültségben a görög hadsereg

Ismét riadókészültséget rendeltek el a görög haditengerészeti és légi egységeknél. A hadsereg mindhárom haderőneménél megtiltották a tiszteknél és a katonáknál, hogy elhagyják álláshelyüket. Az intézkedésre azt követően került sor, hogy Ankara visszautasította és alaptalannak minősítette azt a görög tiltakozást, amely szerint a *Sismik-1* nevű török kutatóhajó pén- teken Leszbosz-sziget körzetében megsértette az Égei-tenger kontinentális talapzatára vonatkozó görög jogokat.

Az ankarai görög nagykövetség átadott jegyzékben a török külügyminisztérium felszólította az athéni kormányt, hogy „tartózkodjék a provokációtól az óceánkutató hajó-

val szemben”. A török jegyzék hangsúlyozta, hogy a *Sismik-1* mindvégig a görög területi vizek határára kívül tartózkodott, olyan területen, ahol a kontinentális talapzat határait még nem jelölték ki.

A görög kormány a Biztonsági Tanács összehívását kéri a *Sismik-1* török kutatóhajóval kapcsolatos görög—török viszály megvitatására — jelentették be hivatalosan Athénben. A görög kormány egyidejűleg felkéri a hágai nemzetközi bíróságot, hogy jogilag és tudományosan vizsgálja meg az Égei-tenger kontinentális talapzatára támasztott görög és török igényeket, és jelölje meg az itt húzóódó határokat.

Választási előkészületek Csehszlovákiában

Csehszlovákiában október 22-én és 23-án általános választásokat tartanak. Megválasztják a helyi, a járási és a kerületi (megyei) nemzeti bizottságok tagjait, a cseh és a szlovák ország rész nemzeti tanácsai és a szövetségi gyűlés képviselőit. Ezekben a napokban a nemzeti front és a helyi szervek képviselői részletesen beszámolnak előző választási programjuk végrehajtásáról és azokról a tervekről, amelyek teljesítésére az új képviselők vállalkoznak majd.

A beszámolókból is kiténik, hogy teljesült a nemzeti front választási programja, javultak az életviszonyok, a többi között 640 ezer új lakás épült.

A Csehszlovák Nemzeti Front nemrég úgy döntött, hogy központi választási programjával a CSKP XV. kongresszusának határozatát, a VI. ötéves terv ott megjelölt irányelveit fogadja el. Így a helyi népfrentbizottságok választási programja a kongresszusi határozatok konkrét helyi végrehajtását célozza.

mozgalmak hangsúlyozzák, hogy az engedmények csupán látszólagosak lennének, és a dél-afrikai kormány által kijelölt területeken semmiféle „függetlenség” sem lehetséges.

A dél-afrikai fajüldözö rendszer ellen kiújult heves tüntetések leverésére a rendőrség ismét löfögyveret használt. Johannesburg egyik külvárosában, Alexandriában, ahol a leg súlyosabb összecsapások zajlottak, a rendőrség a tüntető tömeg közé lőtt, és megölt három színes bőrű fiatal.

Zavargások voltak más dél-afrikai településen, így Pretória környékén is. A rendőrség lezárta az Alexandriából és Sowetóbból Johannesburgba vezető utakat. Sowetóban is heves tüntetések zajlottak le. Az iskolai oktatást bojkottáló fiatalok az utcákra vonultak. A munkások többsége sztrájkolt Transvaal tartományban a rendőrség 24 diákot tartóztattott le „zendülés” vádjával.

A tüntetések során a Pretoria közelében levő Hammans-

kraalban a rendőrség több mint 160 tüntetőt tartóztatott le.

Hat nap alatt a tüntetéseknek 12 halalos áldozata volt.

★

Egy nemzetközi jogászbizottság megállapítása szerint Rhodesiában mintegy 500 ezer afrikai dolgozó „majdnem rabszolgája” fehér munkaadójának.

Az ENSZ egyik speciális munkacsoportjához küldött jelentés leszögezi: a háztartási alkalmazottak és a fekete bőrű mezőgazdasági dolgozók, bányászok és köfektők nem hagyhatják ott munkahelyüket „megfelelő indok” nélkül. Az erre vonatkozó — immár 75 éves — törvény megsértőt pénzbüntetéssel és börtönnel sújtják. Ha a büntetés letöltése után nem állnak újra munkába régi helyükön, további börtön vár rájuk, amíg csak „bele nem egyeznek”, hogy visszatérnek munkaadójukhoz.

Kissinger sajtóértekezlete Hollandiában

Kissinger amerikai külügyminiszter befejezte Európában és Ázsiában tett nyolcnapos körútját, és Hollandiából hazautazott.

Kissinger hazautazása előtt tartott sajtóértekezletén a libanoni polgárháború „tárgyalásos befejezése” mellett foglalt állást. Azt mondta, hogy az Egyesült Államok elleni bármely külső ország beavatkozását a libanoni ügyekbe majd kijelentette, Washington véleménye szerint mielőbb össze kell hívni a libanoni válság által érintett felek kerékasztal-értekezletét. Az amerikai külügyminiszter hozzáfűzte, ha erre az értekezletre meghívják az Egyesült Államokat, az „komoivan fontos lépés lenne a részvétel!” Szólt a görög—török viszályról is. s azt mondta, hogy ha a két ország háborúba keverne egymással, „az tragédia lenne Görögország és Törökország, szerencsétlenség a NATO szempontjából!”

Kissinger a sajtóértekezleten nem szólt a körútja során legnagyobb vihart kiváltó ügyről, arról, hogy az Egyesült Államok elleni azt az üzletet, amelynek értelmében Franciaország — az atomfegyverekhez szükséges — plutómiu feldolgozására alkalmas üzemet szállít Pakisztánnak. *Kissinger*, aki hollandiai vilámlátogatása előtt másfél napot töltött Franciaországban, még ott javaslatot tett, hogy

Washington hivatalos tilalma ellenére bővül a kubai—amerikai kereskedelem

Amerikai lapjelentések szerint az Egyesült Államok nagy vállalatai az elmúlt kilenc hónapban csaknem 300 millió dollár értékű üzletet kötöttek Kubával. Mivel még mindig érvényben van az amerikai kormány a Kubával folytatott kereskedelmet tiltó rendelkezése, az üzletkötéseket Kanadában, Mexikóban, Nagy-Britanniában és más országokban működő külföldi leányvállalataikon keresztül bonyolították le — írja a Pravda New York-i tudósítója, majd rámutat:

Az embargó olyan lett, mint a szita, hiszen a múlt év végén az Egyesült Államok kereskedelmi minisztériuma kénytelen volt engedélyezni amerikai társaságok 186 külföldi leányvállalatának, hogy 293 millió dollár értékű árut

a vitát a három ország részvételével tartandó megbeszélésen rendezzék. *Kissinger* ugyanakkor azt nem tisztázza, hogy a már létrejött francia — pakisztáni megállapodás eltolására vagy kiegészítésére törekszik. *Chirac* francia kormányfő rádiónyilatkozatában elvetette a háromoldalú megbeszélés gondolatát, kijelentve, hogy az ügy kizárólag Pakisztánra és Franciaországra tartozik. Korábban *Bhutto* pakisztáni miniszterelnök, utalva *Kissinger*nek arra a kijelentésére, hogy felfüggesztik a Pakisztánba irányuló amerikai katonai szállításokat és gazdasági segélyt, ha az ország tartja magát az üzletben, azt mondta: „Folytatni akarjuk az amerikaiakkal, mint barátainkkal való tárgyalásainkat, de nem fordítunk hátat egy szerződésnek, amit már megkötöttünk.”

A L' Humanité, az FKP lapja az ügyet kommentálva megállapította: „A francia kormányzat kitart amellett, hogy ellássa Pakisztánt, akárcsak a dél-afrikai fajüldözö rezsimet, a lehető legszörnyűbb háború megvívására szolgáló nukleáris eszközökkel. Ami az amerikai külügyminisztérium fenntartását illeti, azok kizárólag formai jellegűek és Washington maga is atomerőműveket kíván eladni Dél-Afrikának. A világ biztonságához nem a francia és az amerikai kormány konkurenciáján át visz az út.”

Alelnöki csata a republikánusok konvenciója előtt

Kansas Cityben összeült a republikánus pártnak az a bizottsága, amely az elnökjelölt konvenciót készíti elő. Itt tárgyalják meg, milyenek legyenek az ügyrendi szabályok, itt hagyják jóvá az úgynevezett platformot, vagyis a leendő kormány teendőit összegező programot, amelyet a konvenció elé terjesztenek végleges szentesítésre. S mivel *Kissinger* ebben az időben „külföldön szolgálja a hazát”, a külpolitika és a nemzetbiztonság kényes — mármint a Reagan-támogatók támadásai folytán kényessé lett — témakörében a külügyminiszter nem lehet meghallgatni. Helyette *Rockefeller* alelnök „mondta föl” a lektét, tucant nyi pontba foglalván, milyen kirobbanó sikerek szegélyezik a kormányzat nemzetközi tevékenységét és mennyire elvülhetetlenek azok az érdekek, amelyeket az ország és a világ békéjének biztosításában Ford elnök és *Kissinger* külügyminiszter szerzett. A legelavultabb konzervatívok ennél a dicsekvő beszámolóknál jobban csak az lepte meg, amit *Reagan* üzent nekik.

„KardoKat a hüvelybe, és semmi hangos jelenet!” — állítólag ilyen értelmű levél érkezett tőle híveikhez, akik közül — mint hírlík — többen arra gyanakodnak, hogy a hi-

vatkozó az párt egységére csupán az ürügy, de az igazi cél, hogy elfogadhatóvá tegye magát mint Ford alalnökjelöltjét a konvenció és a republikánus tábor szemében.

Kissinger magát vonja ki a forgalomból, hogy ne zavarja Fordot, Connallyt viszont Ford tanácsadói iparkodnak kivonni a forgalomból, s ugyanazért. A napokban felröppent a hír, hogy esetleg a demokratából lett republikánust veszi maga mellé társnak az elnök, ha pártja megint vele akarja betölteni a fehér házbéli tisztséget. A törvényhozásbeli republikánusok először megrökönyödtek, azután akcióba kezdtek. Petíciót köröznek, s ebben kívánják emlékeztetni Fordot, hogy Connallyt elmarasztalják a Watergate-ügyben, s „visszacsempészése” a kormányba a demokráciát malmára hajtáná a vízet, akik Carterrel az élen ügys azt mondják, hogy a Ford-kormányzat a nixonit folytatja. Igaz ugyan, hogy Connally népszerű jó néhány déli államban, de hat máséknél is fel lehet őt használni, nemcsak úgy, hogy alelnökjelöltet csinálnak belőle. Az U. S. Steel korporáció alelnöke a minap azt tanácsolta barátjának, Fordnak, hogy Kansas után bízza Connallyre a kampány vezetését: így szerephez is juttatná, még nem is...

VILÁGHÍRADÓ

DÉL-AFRIKA

Folytatódnak a faji összecsapások

A Johannesburg közelében fekvő Sowetóban és több más, színes bőrűek által lakott dél-afrikai településen folytatódtak a fajüldözö rendszer elleni heves tüntetések.

Nyugati hírügynökségek jelentése szerint összetűzésekre került sor a kivezényelt rendőri alakulatok és a közúti közlekedést akadályozó néger fiatalok között. A tüntetők a vasút- és buszállomásokon arra szólították fel az utasokat, hogy ne menjenek dolgozni Johannesburgba.

A sowetói diákok képviselőinek tanácsa felhívta a fiatalokat, hogy szüntessék be az utcai megmozdulásokat, mivel

a jövőben más harci módszereket fognak alkalmazni. A legradikálisabb diákcsoportok nem tették eleget a felszólításnak, és határozottan elutasítanak mindenfajta tárgyalást a fajüldözö kormányzattal.

Az ország más területein is gyakoribbá váltak az utcai tüntetések. A fiatalok több vidéken az ellen is felemelték szavukat, hogy egyes törzsi vezetők elfogadják a dél-afrikai kormány „elkülönült fejlődést” célzó politikáját, és abban reménykednek, hogy az úgynevezett „bantuszán”-körzetekben önrendelkezést kaphatnak Pretoriától. Elsősorban a városokban szerveződő néger

AZ IDÉZÉS ÉS AZ ÉRTESELTÉS

Közérdekes a büntetőeljárás eredményes lefolytatása. Az eredményesség az igazság felderítését és megállapítását jelenti: vagyis, ne kerüljön ártatlan ember a vádlottak padjára és ne mentesüljön a bűnös a megérdemelt büntetés alól.

Az igazság felderítése sokszor nem könnyű feladat. Ennek egyik döntő feltétele, hogy mindenki — aki bármely minőségben részt vesz a büntetőeljárásban — a maximális felelősséget vállalja. Az állam-polgári felelősség megnyilvánulásának egyik módja az idézéssel kapcsolatos magatartás. A törvény így rendelkezik: „A hatóság — ha a törvény kivételével nem tesz — azt idézi, akinek jelenléte az eljárási cselekménynek kötelező.” Az idézés címzettje tehát köteles a hatóság előtt megjelenni.

Az írásbeli idézésnek tartalmaznia kell, hogy a megidézettnek milyen minőségben, hol és mikor kell megjelennie, továbbá tartalmaznia kell

a távolmaradás következményeire való figyelemztetést,

valamint — a vádirat benyújtása után — az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény megjelölését. Felvetődhet a kérdés: csak írásbeli idézésekre kell megjelenni? Tagadólóg kell válaszolnunk. A törvény értelmében ugyanis az idézés történetét mind szóban, mind írásban. A szóbeli idézés tehát éppen olyan értékű, mint az írásbeli és nem teljesítése következményekkel jár. Sőt, lehetőség van a rövid úton történő idézésre is. Az idézésnek tehát akkor is eleget kell tenni, ha az például távbeszélő, telex vagy más technikai eszköz (rádió, televízió) útján történik.

Téves az a vélemény, amely szerint idézés kibocsátásához csak a bíróságnak van joga. A törvény nem kifejezetten a bíróságot, hanem a hatóságot ruházza fel az idézés jogkörével. Hatóságon pedig egyaránt érteni kell a rendőrséget, a szabálysértési hatóságot stb.

A büntetőeljárás törvény felsorolja az idézhető személyeket. Ezek a következők: a terhelt, a védő, a tanú, a szakértő. Gyakori eset, hogy a megidézett megjelenik ugyan az idézésre, de a hatóság előtti kihallgatás várakozási idejét italozásra használja fel és illuminált állapotban kerül a kihallgató elé. Erdemes megjegyezni, hogy a részeg állapotban való megjelenés éppen olyan következményekkel jár, mintha valaki egyáltalán nem tett volna eleget az idézésnek. A törvény ugyanis az alábbiak szerint rendelkezik:

Ha a terhelt, a védő, a tanú vagy a szakértő az írásbeli vagy szóbeli idézés ellenére nem jelenik meg, és ezt alapos okkal előzetesen nem menti ki vagy engedély nélkül eltávozik, illetőleg a terhelt vagy a tanú önhibájából olyan állapotban jelenik meg, hogy nem hallgatható ki,

a hatóság elővezetését rendelhet el.

Ha a védő vagy a szakértő mulaszt az idézéssel szemben, a hatóság őket rendbírsággal sújthatja. Nem mentesül az anyagi hátrányok alól a terhelt sem, ha idézés ellenére nem jelenik meg, vagy engedély nélkül távozik. Még a vádlott felmentése vagy a büntetőeljárás megszüntetése esetén is kötelezi a bíróság a vádlottat annak a költségnek a viselésére, amely az ő mulasztása folytán merült fel.

Már szó volt arról, hogy az idézéssel szemben mulasztó terheltet, illetve tanút a bíróság elővezetheti. Az elővezetés a személyi szabadságot átmenetileg korlátozó kényszerintézkedés. Ennek lényege az elővezetettnek a bíróság elé állítása. A törvény

értelmében az elővezetést végrehajtó hivatalos személy az előállítás mellőzheti, ha az útból indulást ellenőrzi és feltételezhető, hogy az, akinek az elővezetését elrendelték, a hatóság előtt meg is jelenik.

A fentiekből látható, hogy milyen komoly következményekkel jár, ha a megjelenésre kötelezett személy nem tesz eleget az idézésnek. Egyesek azonban azt gondolják, hogy kibújhatnak a felelősségre vonás alól, ha

ismeretlen helyre távoznak.

Ez is tévedés. Az eljárásnak nem akadályozhatja, hogy a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik. Ebben az esetben intézkedések tartózkodási helyének felkutatására irányt és — szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény esetén — elfogatóparancsot bocsátanak ki. Aki ellen elfogatóparancsot bocsátottak ki, azt megtalálása esetén őrizetbe lehet venni és hetvenkét órán belül az elfogatóparancsot kibocsátó vagy az abban megjelölt más hatóság elé állítják.

Az idézést kézbesítés útján juttatják el a címzettnek. A jogszabály meghatározza a kézbesítés módját. Ennek értelmében „a tértivevényes közönséges vagy ajánlott levelet a címzettnek vagy az annak átvételére jogosult más személynek a tértivevény aláírása ellenében kell kézbesíteni. Ha azonban a címzett, illetőleg az irat átvételére jogosult más személy az irat átvételét vagy a tértivevény aláírását megtagadja, az iratot a tértivevény aláírása nélkül is át kell neki adni, illetőleg az iratot nála kell hagyni és a tértivevényen ezeket a körülményeket fel kell tüntetni”. Nincs tehát értelme a kézbesítéssel kapcsolatban semmilyen spekulációnak.

Az idézés szigorú szabályozása nem öncél. A büntetőeljárás minden szereplőjének érdeke, hogy eleget tegyen az idézéssel kapcsolatos állampolgári kötelezettségnek. A terhelt, a védő, a tanú, a szakértő meg nem jelenése ugyanis kihatással van a tárgyalásra.

a tárgyalás elnapolásával járhat

és ez új kihallgatási vagy tárgyalási időpont kitűzését, a véltlen személyeknek ismételt megidézését eredményezi.

Egyes büntetőeljárás aktusoknál nem kötelező a személyes jelenlét. Ilyen esetben a hatóság az érdekeltet nem idézi, hanem értesíti. Az értesítés ugyanolyan formában adható ki, mint az idézés, de értesítés esetén a távolmaradás nem jár eljárásjogi következményekkel. A jogszabály számos esetben csupán értesítést ír elő. Így általában értesítést kap a vádlott az előkészítő ülés időpontjáról, a másodfokú tárgyalás napjáról, a vádlott javára benyújtott törvényességi óvás elbírálása tárgyában tartott tárgyalás napjáról.

Felvetődhet a kérdés: miként juthat el a vádlott a másodfokú tárgyalásra, hogyan szerezhethet tudomást erről. A választ a büntetőeljárás törvény adja meg: a bíróság a vádlottat a másodfokú tárgyalásra megidézti, illetve a tárgyalásról értesíti.

Ertesítés esetében a vádlott jelenléte a másodfokú tárgyaláson nem kötelező. Az eljárás törvény messzemenően figyelembe veszi a vádlott érdekeit. Ezért akként rendelkezik, hogy értesítés esetében is elő kell állítani a fogva tartott vádlottat a másodfokú tárgyalásra, ha ezt akár a vádlott, akár a védője kéri.

Felmerülhet a kérdés: helyes-e a vádlott szempontjából, ha értesítés esetén mindig kéri előállítását a tárgyalásra. Erre nehéz és nem is lehet általános érvényű választ adni. Ha a vádlott a

magyar részéről helyesnek tartotta az első fokú bíróság ítéletét, és nincs különösebb mondanivalója a másodfokú bíróság előtt, célszerűbb, ha nem kéri előállítását. (Ertesítés esetében is érvényesül az a szabály, hogy a vádlottnak az értesítést a tárgyalás előtt legalább öt nappal kézhez kell kapnia. Ez a kézbesítési határidő a vádlottnak a másodfokú tárgyalásra való felkészülését is biztosítja.)

Sajátságos rendelkezéseket tartalmaz a törvény a kiskorúak idézésével és értesítésével kapcsolatban. Az idézéssel és értesítéssel kapcsolatban azt kell kiskorúnak tekinteni, aki tizennyolcadik életévét még nem töltötte be. Kiskorú tekintetében a törvény bizonyos különbséget tesz idézés és értesítés között. Kiskorú idézésénél a gondozóját azzal a felhívással értesítik, hogy

a kiskorú megjelenéséről gondoskodjék.

Gondozónak azt a személyt kell tekinteni, aki a kiskorú nevelését és felügyeletét ténylegesen ellátja. A gondozó rendszerint azonos a törvényes képviselővel, de nem feltétlenül. A kiskorú törvényes képviselője a szülői felügyeletet gyakorló szülő, akinek — a családjogi törvény értelmében — joga és kötelessége, hogy kiskorú gyermekét mind személyi, mind vagyoni ügyében képviselje. Ha a kiskorút a hatóság csupán értesíti — tehát nem idézi —, erről is tájékoztatni kell a törvényes képviselőt.

Hangsúlyozni kell tehát, hogy a kiskorú idézése és értesítése esetén a gondozó is felelős a kiskorú megjelenéséért. Elfordulhat, hogy a felnőtt gondozó egyenesen biztatja a kiskorú elkövetőt, hogy ne törődjön az idézéssel, mert „vele úgy sem csinálhatnak semmit, ő még gyerek”. Az idézésre a megjelenési kötelezettség terheli a kiskorút és felnőtt gondozóját akkor is, ha a kiskorút nem gyanúsítottként, vádlottként, hanem tanúként hallgatják ki. (Más kérdés, hogy gyermek- és fiatalkorú tanúkat ki hallgatásánál — a hatóság belátása szerint — gondozója és pedagógus nevelője is jelen lehet.)

A fegyelmezetlenség a kiskorú esetében is komoly következménnyel járhat. Ha ugyanis az idézett kiskorú nem jelenik meg és gondozója nem igazolja, hogy a kiskorú meg nem jelenésében véltlen,

a hatóság a gondozót rendbírsággal sújthatja

és a meg nem jelenéssel okozott költség megtérítésére kötelezheti.

Szólni kell a jogerős ítélet utáni helyzetről is. A büntelést tartalmazó jogerős ítéletet végrehajtják. A büntetések végrehajtásáról a bíróság gondoskodik, jelentkezésre hívja fel a szabadlábon levő szabadságvesztésre ítéltet. Ha az elítélt a bíróság által megjelölt napon nem jelentkezik a szabadságvesztés letöltésére, a bíróság elrendeli elővezetését.

A mellékbüntetés hatálya alatt álló személynél a jelentkezési felhívás nem teljesítése, különösen az ismeretlen helyre távozás még további következménnyel is jár. A mellékbüntetés tartamában ugyanis nem számít be az az idő, amely alatt az elítélt a főbüntetésként kiszabott szabadságvesztés végrehajtása alól kivonja magát. Önmagának árt tehát, aki a hatóság intézkedéseit nem tartja tiszteletben és nem teljesíti az idézéssel, illetve az értesítéssel kapcsolatos állampolgári kötelességeit.

Dr. G. I.

A szökevények nem menekülhetnek!

A fogolyszökés a társadalomra veszélyes bűncselekmény. A szökevények elfogására, illetve ártalmatlanná tételére minden rendelkezésre álló erő igénybe lehet és kell venni. Szükség esetén a büntetés-végrehajtási testületen kívül a rendőrség, a határőrség, a honvédség és a munkásőrség — földön, vízen, levegőben egyaránt — üldözi és felderíti a szökevényt. Számialanszor leírtuk és közöltük az elítéltekkel, hogy hazánkban hosszabb-rövidebb idő után — élve vagy holtan — valamennyi szökevény megkerült. A felelősségvonnást ketten kerülték el: ők önkéntesen oltották ki életüket.

A fegyveres szervekben kívül a lakosság bejelentéseivel, jelzéseivel közvetlen vagy közvetett módon önként segíti a karhatalmi akciókat. Tapasztalat igazolja, hogy a szökevény a lakosságtól segítséget, támogatást nem kap.

A szökési kísérletek, a szökések minden esetben súlyos következményekkel járnak. A hatvanas évek közepén a szegedi fegyházból szökni akaró Less és Pósa elítéltek gyilkosságot követtek el. Mind a ketten a bitóján fejezték be életüket.

A Pálházmáról szökött Dóri —Harsányi „páros” nyolc, illetve hatévi fegyházbüntetést kapott. A tizenöt évi szabadságvesztésre ítélt Keresztes József fogolyszökések miatt már tizennyolc év kilenc hónapnál „tart”, és tovább lehetne sorolni azoknak a neveit, akik ma már szabad emberek lennének, de a szökések következtében szigorúbb körülmények között büntetésüket töltötték.

A büntetés-végrehajtás munkáját a szigor és a humánus együttműködés jellemzi. Minden bűnelkövetőnek — első és többszörösen büntetettnek — lehetőséget biztosít, hogy változatosan éltesse életét, életmódján, munkával, tanulással felkészüljön a becsületes életre. Az elítéltek többsége ezeket a lehetőségeket kihasználja, hiszen érzi és tudja, hogy ezzel megkönnyíti benti helyzetét, s szabadság utáni beilleszkedését.

Az intézet rendjét, fegyelmét súlyosan sértő, veszélyeztető cselekményeknél viszont a bv. testület a legszigorúbb, legsúlyosabb kényszerítő eszközöket — gumibotot, könnygázt és a fegyverhasználatot — is alkalmazza, terhes nők kivételével fokozatra és nemere való tekintet nélkül. A szökés gondolatával foglalkozóknak erre is gondolniuk kellene...

Önként jelentkezett...

Nagyfáról 1976. július 26-án Szegedi Béla és Venczel Ferenc elítéltek megszöktek.

Szegedi Béla hetvenkét órával később kiéhezte, átfázva önként jelentkezett az egyik állami gazdaságnál és kérte, hogy értesítsék a rendőrséget...

Kihallgatásán a következőket mondta:

— Nem bírtam tovább... hetvenkét órán keresztül égettem a fejem. Az esővíz tenyereimben gyűjtöttem össze, később a pocsolókból ittam... Nappal mozdulni sem mertünk. Éjszaka fizikailag, idegileg kifáradva vonszoltuk magunkat... A lakott területeket igyekeztünk elkerülni, tudtuk, hogyha meglátják, az egyenlő a lebukás. Az erőszaktól távol tartottam magam, tudtam, hogy az még újabb büntetés jár...

Hogy mi volt a két szökevény célja, arra majd a vizsgálat, illetve a bírósági tárgyalás derít fényt.

Szegedi Béla 1957. október 25-én született. Foglalkozása nem volt, lopás bűncselekményéért ítélt el a bíróság egy év négy hónapi, börtönben letöltendő szabadságvesztésre.

Feltételes kedvezménnyel 1977. február 4-én szabadulhatott volna...

Első büntényes, fiatal. Minden lehetősége megvolt, hogy korábbi cselekedetén okulva változtasson életmódján. Ezekkel nem élt, sőt újabb bűncselekményt követett el. Feltételezhető, hogy társával együtt az ország területét akarták elhagyni és így akartak megszabadulni a szabadságvesztés végrehajtása alól.

A határőrség fogta el

A huszonhat éves Venczel Ferenc már egy alkalommal előkészületeket tett az ország illegális elhagyására. Sikertelenül. A bíróság egy év egyhónapi börtönre ítélte. Kedvezménnyel öt hónap múlva szabadult volna...

Most ismét nekivágott a határnak...

Mint bevezetőnkben írtuk, a szökevények felkutatásában, elfogásában a büntetés-végrehajtási testülettel közösen részt vesznek a fegyveres társaságok is. Ebben az esetben többek között a határőrség is bekapcsolódott. A határszakszolgálatok fokozott készséget rendeltek el. Minden járőr zsebében ott volt a szökevények fényképe.

Szeretném megemlíteni, hogy a „jól értesült” elítéltek között elterjedt a hír, hogy a két Nagyfáról szökött elítélt átjutott a határon és képes levelezőlapot küldött az intézetbe. Ezen a naivitáson biztosan még ők is mosolyognak, pedig nem a legkellemebb körülmények között várják a bírósági tárgyalást — amelyről természetesen lapunkban hírt adunk.

De tegyük fel — erre még nem volt példa —, átjutnak a határon... A szomszédos államok határőrségét is értesítették a rendkívüli eseményről, így a szökevények ott sem találtak volna menedéket. Államközi egyezményeink alapján visszaadták volna őket!

„A sírból jöttem vissza...”

Tóth Imre elítélt a Szegedi Fegyházból 1974. január 31-én szököst kísérlet megamelyet az őrség fegyverhasználatával megghiúsított.

A szökevény súlyos sérülést szenvedett. A műtétek során harminc liter vért kapott. Kilenctől hónapig ápolták a kórházban. Életét megmentették, de egészséges ember soha többet nem lesz.

Vajon ma — két és fél évvel a történetek után — hogyan ítéli meg akkori magatartását, cselekedetét?

— A sebeim még ma sem gyógyultak meg teljesen. Az orvosok szerint újabb műtétre lesz szükség. Így akarva, akaratlanul mindennap kínytelen vagyok arra a napra emlékezni — mondta Tóth Imre.

A történetek jobb megértéséhez azonban az előzményeket is ismerni kell.

— Huszonnyolc éves koromban megötlem a feleségemet. A bíróság először halálra ítélt. A Legfelsőbb Bíróság a büntetésemet tizenöt évi fegyházra változtatta. A szörnyű bűntudata, a végtelennél tünő szabadságvesztés, a fegyház szigora, kötöttségei számomra elviselhetetlennek látszottak. Nem érdekelt a munkám, tanulni sem akartam. Társaim idegesítettek. Gyakorivá váltak a szóváltások, a kisebb-nagyobb összetűzések, verekedések. Az egyik fegyelmi követelt a másikat. Több mint száz napot töltöttem a fegyelmi zárban.

— Magatartásával, viselkedésével csak rontott a helyzetem. Nem gondolt arra, hogy kedvezménnyel öt évvel korábban is szabadulhatott volna?

— Önféjú, makacs voltam.

— Milyen iskolai végzettsége volt, amikor a fegyházba került?

— Három általános osztályt végeztem...

— A szabadságvesztés ideje alatt pótolhatta volna a hiányzó osztályokat és az Alföldi Bűntörvényben olyan szakmai ismereteket szerezhetett volna, amelyet szabadulása után jól tudott volna hasznosítani.

— Rendkívül ostoba voltam, hogy ezeket a lehetőségeket nem hasznosítottam. Életem akkor másképp alakult volna...

— Miért akart megszökni?

— Előző nap munkahelyemen újabb fegyelmi vétséget követtem el. Gondoltam, megszököm...

— Gondolta volna, hogy ilyen súlyos következményekkel fog járni a szökési kísérlete?

— Tessék elhinni, akkor az ember ilyesmire nem gondol! Csak megy, rohan a vesztébe... Amikor megláttam a fegyver csövét, arra számítottam, hogy az ő nem fogja használni. Felszólítására nem álltam meg... akkor a levegőbe lótt. Egy pillanatra átvillant agyamon, hogy helyesen képzeltem, nem mer lőni... Az első célzott lövés a combomat érte... Nem éreztem fájdalmat, mintha egy kövel dobolt volna meg... aztán közelről újból láng villant a csőből... A hasamat furta át...

— Egy hajszálon múlt az élete...

— A sírből jöttem vissza...

— Beszéljünk a jelenről!

— Kilenc hónap kórház, újabb szabadságvesztés... és a bíróság kizárt a feltételes kedvezményből... Hogy milyen a jelen? Mindent másként látok... Tanulok és dolgozom... még betegen is örülök az életemnek... Legutóbb példás tanulmányi eredményemért parancsnoki dicséretet kaptam... Édesanyám eljött beszélőre, a kislányom fényképet küldött... a hátlapjára írta: „Csao APA”... Talán furcsának tűnik, de úgy érzem, még szükségük van rám... A gyerekek anyagilag is tudom segíteni, támogatni. Távolsági tervem: szeretném elvégezni a gimnáziumot. Kedvem, időm, lehetőségem van...

— Tudja, ha korábban is így gondolkodik, sok szenvedést elkerül.

— Az eszelen cselekedetet az emberek általában nem gondolják végig. A következményekkel nem számolnak...

—ZIMM—

Szerkesztői üzenetek

NYILTAN VAGY TITOKBAN című vitadíró cikkünk „eredményét” egyáltalán nem akarjuk — mint az egyik riport — alkalmával elhangzott — „titokban tartani”. A vártánál jóval több levél érkezett, sőt, örvendetes módon a hivatásos pártfogók is bekapcsolódtak a vitába. A sok értékes ötlet, vélemény, érv és ellenérv alapos át tanulmányozása, az első összeállítás elkészítése így a számítóból hosszabb időt vesz igénybe.

ÁLLAMPUSZTAI SZIGORÍTOTT BÖRTÖN ÉS BÖRTÖN, Rózsavölgyi László elítélt: Hosszú levelében megdöbbentően bontakozik ki egy hanyatott életű, sorsának alakulásáért azonban nem a körülmények a felelősek. A hivatásos pártfogó tevékenységét — mint sorából kiderül — vagy rosszul, vagy (sajnos) eleve rosszindulatúan, bizalmatlanul értelmezi (pl. a nyilvános helyekről való kitiltás: ez semmi esetre sem a mozt, a színházat jelenti...), gondjainak, problémáinak megoldásában pedig a szabadulás után sokkal inkább a pártfogó tud segíteni, mint a szerkesztőség...

RESTELKEDŐ BESZÁMOLÓ

Látogatás az olvasókörben

A körlet „kettévált”: a nagyobbik csoport levonult az udvarra, a napirend szerinti sétára, a kisebbik rész — hatan-nyolcan lehettek — a kultúrteremnek kinevezett (a „kinevezett” a méretekre vonatkozik!) helyiségben gyülekezett.

Megkezdődött a Budapesti Fegyház és Szigorított Börtönben a Heti Híradó Olvasókörének soron kívüli összejövétele.

★

Lassan három hónapja már, hogy a szerkesztőségbe levél érkezett, amelyben írja — Nagy Lajos — arra kérte a lapot, látogassa meg az általa életre hívott olvasókört. Ha kicsit megkésve is, de annál szívesebben tettünk eleget a kérésnek.

A beszélgetés az első két-három mondat után fölgyorsult, egyszersmind el is mélyült: a jegyzetfűzetet szántó golyóstoll egyre nehezebben tudta követni az iramot...

Heti Híradó (a továbbiakban HH): Miért jött létre az olvasókör?

— Itt benn az ember elzárva él, éppen ezért különösen fontos, hogy a kintről kapott információkat minél alaposabban földolgozza magában. Ez a cél vezetett akkor, amikor megalakultunk.

HH: A fegyház fokozaton kívül bárki előfizethet más sajtótermékekre is, ahonnan megszerzi a szükséges, számára érdekes híreket az olvasó. Itt talán mindenki fegyház?

— Nem, olvashatunk más újságokat is. De: ez az a lap, amelyik nekünk készül — amelyik a miénk. Csak az nem fizet nálunk elő, akinek egyáltalán nincs pénze... Talán szövegnek hangzik, de tényleg így van.

— A többi lapból hiányzik a belső három oldal... Főleg ezeket beszéljük meg egymás között. Az ember esetleg elsziklik egy cikk fölött: ha a másik fölívja rá a figyelmet,

akkor mégis elolvassa. Van olyan írások, amelyeket nem elég egyszer elolvasni: a téma megérdemli, hogy alaposan végigolvaszuk minden sort, a cselekmény minden mozzanatát.

— Egy példa erre: a legtöbben ismerjük Hartmant. A róia szóló riportot egész másképpen olvastuk, mint sokan mások. És ismerős nevek elég gyakran akadnak a cikkeken...

— A körlet hatvan százaléka tagja az olvasókörnek. A sok embernek más és más véleménye egy-egy kérdésről: így, ebben a formában jószándékú vitában oldódnak fel az ellentétek, veszekedés vagy súlyosabb rendbontás nélkül. Azt hiszem, ennek az előnyét főleg részletezni.

— Az újság a mi sajátos gondjainkkal, problémáinkkal foglalkozik, ezért érdekel bennünket. Leköti a figyelmet, felkelti az érdeklődést valamilyen témakör után — ezzel eléri azt, hogy semmi rosszat nem csinálunk egészen biztosan ezalatt az idő alatt, amíg olvasunk-vitatkozunk, gondolkozunk.

HH: Az olvasókör tehát a meglevő szabad idő hasznos eltöltésének egyik formájává vált...

— Több annál, mert az újsággal nem csak itt, a megbeszélésen foglalkozunk. Mire ideig eljutunk, magunkban már jócskán töprengtünk, fogalmaztuk az esetleges vitára számítva az érveket... „Készülünk” az összejövetelre, mint a kisdíák a vizsgájára.

— Sokszor nagyon jól jön az ilyen, sokat emlegetett megbeszélés. Nem mindent értelmezünk azonosan — például a jogi témájú cikkeknél —, és elsősorban nekünk, ha tisztázódnak a félreértések.

HH: Milyen más témakörök szerepelnek még a „napirenden”?

— Mint más börtönökben, nálunk is szeretnek az embe-

rek írni. A saját „alkotását” mindenki csodaszépek találja, a többiekével ellentétben... Mi megbeszéljük egymás között az elkészült műveket, fölívjuk a figyelmet a (másik anyagában szereplő) hibákra.

— Néhányan szívesen rajzolnak: nekik az a hasznos időtöltés, nekünk a „műbrálat”, mert ilyen is van. Meglehetősen kíméletlenek vagyunk a véleménynyilvánításban a társakkal szemben, de itt ezen senki sem sértődik meg, ez hozzátartozik az olvasókörhöz. Ha a zárkában hangzana el ugyanaz, talán egészen más vége lenne a vitának...

HH: Mi az, amit szívesen olvasnak, s mi az, ahol változtatnának?

— A vetélkedőnek örülünk, jó ötlet volt. Erdemes lenne tovább folytatni a jövőben is...

— Kevés a három oldal. Nem lehetne valahogyan növelni ezt a terjedelmet?

— Egy pillanat türelmet kérek, nem találok hirtelen a megfelelő kifejezést... Valamilyen „átvezető” rovatot kellene nyitni. A külvilág élete, nemcsak a kül- és a belpolitikából, a sportból áll... Van nekünk a kinti hétköznapiaknak olyan fonák pillanatai, mint

amelyeneket például a Magyar Nemzetben Fehér Klára szokott megírni. Mi egy kicsit úgy kapjuk a beszámolókat, hogy vagy jó minden, vagy rossz. Az életben nem ilyen egyértelműek a határvonalak...

— Mindannyian készülünk a szabadulásra. Több olyan írást olvassunk szívesen, amelyik „külső is — belső is”. A különböző közlemények, tájékoztatások beszámolnak ugyan sok mindenről, de nincs elég... hogy is mondjam... emberi tartalma. Rideg. Száraz. Semmi más, csak tények, adatok, számok. Pedig biztos van mögöttük sok, bennünket érdeklő apróság!

A beszélgetés befejező részében az olvasókör tagjai „átrendezték” a Heti Híradót képletben: ki a sportot bővítette, ki a keresztretjévényt, mások a külpolitikai részt hagyták volna el, ez ellen megint mások tiltakoztak... és így tovább. A vita végeredménye: minden igényt semmiképpen sem lehet kielégíteni.

Végezetül: miért „restelkedő” a beszámoló?

A válasz egyszerű: a leírtak miatt.

★

A beszélgetés elején — szó-kas szerint — elhangzott a kérdés: maradjanak el a jólfésült, illedelmes válaszok, a szerkesztőség munkájában az őszinte véleményeket, esetenként a nemtetsző észrevételeket sokkal inkább tudja hasznosítani. És erre mi történt?

Egymás után következtek a helyeslések, az egyetértés a cikke tartalmával-formájával — megannyi jele a lap iránti bizalomnak. Sehol egy elnyomott ásitás, egy röpké finter, kifejezése a gondolatot: „Már megint jön a szöveg...” Ha kicsit restelkedve is, de a lapban csak a saját dicséretét tudom továbbítani, az olvasókör tagjainak véleménye alapján.

H. A.

TÜKÖR

Divatcipő a cipődivat

Orvendetes, új folyamat bontakozott ki Sopronkőhidán: az elitáltak — élve a lehetőségekkel — egyre inkább „adnak magukra”, egyre többet törődnek azzal, hogy a külsejük, ruházatuk rendben legyen.

Persze, mindez nem megy egyik napról a másikra. Egy csoport — feltéhetően kezdeti lépésként — most még csak a cipőjére fordít nagy gondot (ki, hol kezdő saját maga „rendberakását” — a fejnél vagy a cipőnél... Hozzá tartozóitól levélben vagy a beszélőn azt kéri, hogy a legsürgősebben, azonnal, rögtön, postafordultával, küldjenek be egy pár lábbelit.

„Mi ebben a baj?” — kérdezik talán most az olvasók, a Sopronkőhidai Fegyház kivételével. Ott ugyan a választ is nagyon jól tudják...

Néhány elitált a családjától nem egyszerűen csak cipőt kér, hanem a legutolsó divat szerint készült, elegáns, csillogó-ragyogó drága holmit követel. S milyenek otthon, a rácsból messze az emberek... persze, hogy inkább kevesebb jut esetleg az asztalra, talán hozzányúl-nak a féltve őrzött, apránként összekuporgatott tartalék-pénzhez (amelyet mondjuk a távollevő szabadulásának holdog napján vettek volna elő...), és elküldik az áhitott cipőt. Hadd legyen szegénynek egy kis öröme ott benn — gondolják magukban.

Egy vélemény

Arról — természetesen — nem tudnak, hogy a fegyházban többféle, a soproni cipőboltokban elfogadható áron megvásárolt cipő között válogathat az, aki élni kíván ezzel a lehetőséggel, és azt sem tudják, hogy a kintről beküldött holmi milyen más „áruccokra” változik át pillanatok alatt. Egy pár divatcipő fölér három-négy pár „benti” cipővel, azok megint tovább cserélődnek cigarettára, stb.

Egy-egy szülő vagy családtag talán már csodálkozik a kezében a fegyházból érkezett újabb levelet, amelyben írja ismét egy pár divatcipőt kér. „Furcsa, hiszen nem is olyan régen küldtem már egyet, persze, ezek a mai cipők... biztos hamar tönkrement szegénykémnek...” — tűnődik magában, és nagyot sóhajva indul a szomszédhoz, ismerőshöz kölcsönkérni...

Ha a szóbanjörgő elitáltak maguktól esetleg nem jönnek rá, társaik talán meg tudják magyarázni nekik: jobb lenne, ha a jövőben a nagyobb gondosságot nem a cipőjükre fordítanák, nem azt akarnák ilyen módon rendben tartani — hanem inkább a fejüket.

— H —

A Heti Híradó XX. évfolyam 31. számában megjelent keresztretjé-
vénny helyes megfésült a követ-
kező:
— Az orvos kiírt egy hétre, és én a második napon influenzás lettem!

Könyvtulajmat nyertek: Bürsölly
Károly elítelt. Esztergom: Domo-
kos János elítelt. Máriahesztra:
Illés András elítelt. Esztergom:
Simon István elítelt. Győr, Szent-
tési Sándor elítelt, Bp-i Fegyház és
Szig. Börtön.

A legnagyobb büntetés

„Ha valaki, én aztán igazán tudom, hogy a legnagyobb büntetés a börtönben, amikor nem dolgozhat az ember. Cukorbeteg vagyok, azért kerültem a Csongrád megyei Büntetés-végrehajtási Intézetbe, itt azonban nem tudtak munkát adni nekem. Világéletemben dolgoztam, áruházzal voltam, otthon elláttam a háztartást, nem ismertem a téltelenséget. Két-szeresen éreztem a büntetés súlyát, hiszen a percek is óráknak tünnek. Amikor négy hónappal ezelőt a parancsnok úr közölte: Szabóné, maga lesz a nevelő úr írnoke, el sem akartam hinni. Lehet, hogy szokatlan-nak találja, amit mondok, de nagyon boldog voltam. Azóta gyakran gondolok arra, hogy az öt és fél év is lehetőleg egyszer, és minden nappal kevesebb. Az elfoglaltság, hogy minden napnak megvan a maga feladata, még egészségügyi állapotom javulásához is hozzájárult.

Kereskedelmi érettségim van, egyáltalán nem okoz gondot a munka, igyekszem jól elvégezni, amit rámbíz-nak. A munkakör igen változatos, egyáltalán nem járasztó. Nagyon szeretem például a könyvcsereit. Erre kéthetenként kerül sor, mindenki két könyvet kaphat. A zárkában egymás között is cserélhetik, de erre ritkán kerül sor. Ahol négyen vannak, oda nyolc könyvet adnak be, ennyit senki nem olvas el két hét alatt, még akkor sem, ha más dolga nincsen, mert fárasztó is, és nem is igénylik.

Az írnoke írja össze a nevelői kihallgatásra jelentkezőket, az orvosi vizsgálatot

kérőket. Aztán gyűjtöm a címeiket, hova küldjük a beszelőt vagy a csomagkérő lapot. A jegyzéket aztán egyeztetem a kartonon feltüntetett címeikkel. Mindig van mit csinálni, azonkívül zárkafelelős is vagyok.

Szeretem az embereket, szívesen foglalkozom velük, és együtt járt a szakmámmal is. Igyekszem megérteni mindenkit, talán ezért is kerültem börtönbe. Áruházzal voltam, mint említettem, ott követtük el a bünteselekményt is. Tizen voltunk a büntetésében, három áruházi dolgozó, és heten a különböző vállalatoktól, amelyekkel kapcsolatban állunk. Fiktív számlákat állítottunk ki, a hatósági árnál magasabb összegért számláztuk a munkaruhákat és -cipőket. Így csaknem ötszáz ezer forint „nyereség” jött össze. Ha hiszi, ha nem, nekem semmi hasznom nem volt az egészből, és egy fillért sem kaptam. De természetesen a tudtommal történt a dolog, azért „néztem el”, hogy az áruházzal fogalmilag magasabb legyen, s az emberek keresnek, ha akarnak. Most már tudom, hiba, sőt bűn volt. Fizetem a naivságom árát, pedig negyvenöt éves koromig azt sem tudtam, hogy a börtön merre van.

A zárkában nagyon meg-sínyli, hogy itt vagyok, talán a legjobban be'eg édesanyám, akinek én voltam a támogatója, az eltartója. A férjem gondoskodik róla, de-hát én anyához mégiscsak közelebb áll a lánya, mint a veje. A férjem egyébként nyugdíjas, a fiam is felnőtt ember, két diplomán van. A család nagyon megérti a

helyzetemet, a sógornóm az, aki ellátja most az otthoni teendőket. Kétszer volt ütélmegszakításom, meggyőzödtem róla, hogy minden rendben megy. Az első alkalommal borzalmas érzés volt, hogy három nap után vissza kell jönnöm. Másodszor már sokkal könnyebb, mert tudtam, hogy annyival is gyorsabban telik, minél előbb visszajövök.

Amíg nem dolgoztam, minden hónapban kaptam otthonról kétszáz forintot, hogy abból vásároljak. Most, mint írnoke, hatszázötven forintot keresek, a tartáson kívül, így nemcsak a sajátomból spejzolhatok, de még pénzem is marad. Háromszáz forintot használhatok fel minden hónapban, de nem költök annyit. A tisztasági szerkeken kívül alig vásárolok valamit. Nem dohányzom, cukros vagyok, az étkezéssel is vigyázni kell, egyébként is beosztó a természetem. Ha összegyűlik egy kis pénzem, anyámnak fogom kiküldeni, hiszen neki nyugdíja sincsen. Meg aztán szeretném elkezdeni a visszafizetést is. Már megszületett a határozat a kártérítésről. Háromhat — az áruházi dolgozókat — százötven ezer forint terhel. Hogy ez egyformán oszlik-e el, vagy figyelembe veszik a visszatérítésnél, hogy ki mennyit kapott a pénzből, azt nem tudom. De tény, hogy fizetni kell. Ötven éves leszek, mire szabadulok, öt évem van a nyugdíjig, „tisztá lappal” szeretném kezdeni a pihenés esztendeit...”

S. I.

Arckép, háttérben régiséggel

Széles csukló. Kidolgozott ujjak. A kézfejen halvány elszíneződés. A fűrészpör megtapadt a bőrön. Lát-szott, hogy ebben a pillanat-ban hagyta abba a munkát. A kéz, a kéz szerkezete kézművest, mesterembert mutat. És valóban Várpalotai Ferenc Csaba jó szakember. S nemcsak egy, de több szakmát ismer és gyakorol mesteri módon. Mindegyiket tanulta, de bizonyára döntőbb az, hogy érzéke van a mester-ségekhez. Jellemző, hogy gimnáziumban, a politéchnikai oktatás keretében ismerkedett meg az asztalos szakmával, s miután végig jeles tanuló volt, szakmunkás-bizonyítványt kapott. Ezután vízűsi főiskolára került, s itt, a tervezésen kívül, megtanulta a vízvezeték-szerelői mesterséget is. Emellett fémest vés, domborít, cizellál. S itt kell, ezek-nél a képességeknél megemlíteni — hiszen nagy részük van benne — hogy olyan kö-zegben mozgott-forgott, dolgozott, mely végül is elveze-tett ahhoz a nagy nyilvános-ságot kapott bűnűgyhöz, mely a pannonhalmi műkincsrab-lásként rögzült az emberek tudatában. S emiatt Várpalotai Ferenc Csaba négy év és nyolc hónapi börtönbüntetést kapott. De ítélete akkor, amikor beszéltem vele, a Győr-Sopron megyei Bv. Intézetben, még nem volt jogerős.

Eddig a harminckét éves ember érenyeiről, jó képességeiről esett főleg szó. Csak az elszomorító végeredmény, az életút zsákutcája jelzi, hogy nem a leghasznosabban és nem a legjobb célokra irányította és működtette képességeit.

Nézzük meg, hogyan és miért jutott ide. Mi volt az ok, mi indította el azt a folyamatot, amely végül a börtönbe vezetett?

A főiskola elvégzése után iparendélyt kap. vízvezeték-szerelőként. Másodállásban tehát kisiparos. Főállásban tervező az egyik vízűyi intézetnél. Ha becsületesen dolgozik és csak azt, amire jogosítja az engedély, akkor havonta nyolc-tízezer forintot keres. De ő ennél sokkal többet akar, kell a pénz, az egyre több pénz sem elég. Erdemes ideiktatni a saját szava-it: „Sokat ittam, mindig a legdrágább italokat, a borból csak tokajit. S ráadásul nagy-zoltam, nagyképű és fölényes voltam, azt hittem, enyém a diófaig minden!”

Ez a remek kereset sem volt elég. Nem csak a vízve-zeték építette az új házak-ban, hanem a házat is. Csoda-e, hogy jogtalan iparűzés miatt megismerkedett a tör-vény igazával? Két év és két hónapi börtönbüntetést kap-tott. Ezek után érthetővé vá-líik, hogy miért mondta olyan szomorúan: „Sajnos, nagyon jól kerestem!” De, vélemé-nyem szerint, ez hamis kép-önmagáról és viszonyairól, hiszzen a pénz az egyik ember kezében jól forgatott eszköz, a másiknál — jelen esetben nála — ön- és közveszélyes feyver, melyet a társadalom őreinek a becsületes többség-nek kell kiűtnie a kezéből.

Közismert, hogy a kudarc-nak, a tévedésnek követke-zményei vannak s ezek nem egyszerű súlyosak! Tehát, ami-kor szabadult, természetse-riően sem anyagilag, sem er-kölcsileg nem volt ideális ál-lapotban. No, de az átmenet után munkája, magatartása

elfeledtette új közösségével előbbi cselekményeit.

A gimnáziumban szerzett mesterség — az asztalos szakma — sietett a segítségére. Egy bútorgyárban helyezkedett el. Órabére 8.60 lett. A hátr-háromnegyed év múlva már az övé a legmagasabb: 14.60. S pár hónap múltával — a munkatársak közül a legmagasabb iskolai képzettség birtokában — személyzeti vezető lett.

Az előbbiekben vázolt helyzetben érte a régebbi élete miatt egy új, friss kudarc, felesége — nyolcévés fiával együtt — elvált tőle. A fia és természetesen a felesége miatt ő költözött el a ház az asszonyé és a gyermeké maradt. Kezdődött az albertleti korszak, a fizetés nagy részét elvitte a különböző kötelezettségek. Ekkor kezdett el különböző restaurálást — vállalni. Így ismerkedett meg egy régiségkereskedővel, akinek a jövedelme főleg tiltott üzletekből ugrott szédítő magasba. Persze, a tiltott üzletek miatt is értenék azt az embert aki megkap egy ékszer vagy régi ládát, és kijavítja a hibáját? O elvégzi a dolgot, megkapja a pénzt, és kész! Hát bizony, nem ez történt. A pénz, bár most is több, mint általában az embereknek, neki kevés volt, viszont az igénye a régi. S a kettő között — szá-mára — kibékíthetetlennek tűnt az ellentmondás, és ahogy mondani szokták „beszállt” egy-két tilos üzletbe. A néhány órai kockázat komoly pénzt — tizenöt-húsz ezer forintot — hozott a konyhára. A pénz nagyon kellett, mert új életre készült, talán szeptemberben meg is nősült. Az

Centenárium Ipari Vásár Szegeden

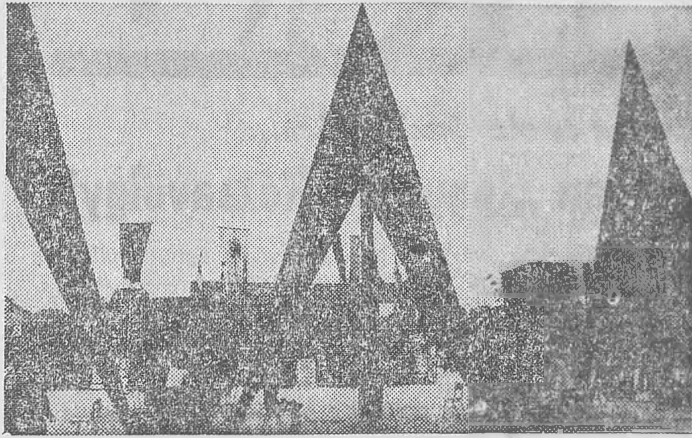
Nagy tetszést aratott az Alföldi Bútorgyár új lakószobája

vosok, magán- és állami uradalmak állították ki termékeit.

A kiállítás mérlegét a városi közgyűlés vonta meg: „... Alkalmunk volt az ország-világ előtt fenyves sikerrel és eredménnyel feltüntetni újabb haladásunkat, a tudomány, a művészet, ipar és közjó érdekében hozott áldozatainkat és fáradsainkat...”

A Centenárium Szegedi Ipari Vásár célja, szélesen értelmezve, gazdaságpolitikai céljaink szolgálata, az elért eredmények bemutatása. Ezért nagy az érdeklődés a termelők, a kiállítók — hiszen 250 magyar és 79 jugoszláv vállalat és cég van jelen —, a kereskedelem és a lakosság, a vásárlók részéről. Ez a rendezvény nem tud és nem is akar versenytársra lenni más hasonló, vagy ennél nagyobb méretű, magasabb színvonalú kiállításoknak, bemutatóknak. Bár a hazai kiállítók az ország minden megyéjét képviselik, az elsődleges cél ennek ellenére mégis Dél-Alföld, a város és a megye fejlődésének szolgálata.

A népgazdasági tervek mellett e terület sajátos igényeinek kielégítése tehát a fő cél. Ez utóbbi adta meg a létjogosultságát és adja ma és a

jövőben is ennek az ipari, mezőgazdasági kiállításnak. A vásár a termelők és a kereskedelem nyári találkozója, de egyúttal kiállítás is, mert a vállalatoknak lehetőségük és fórumuk van bemutatni, hogy az ötödik ötéves terv gazdaságpolitikai céljai mennyiben és hogyan valósulnak meg a gyakorlatban.

Az Alföldi Bútorgyár már hosszú évek óta rendszeres résztvevője a szegedi vásárnak.

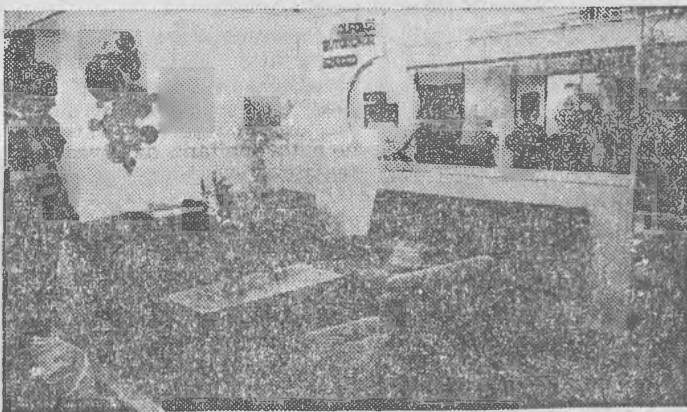
— Milyen célból vesznek részt a vásáron? — kérdeztük az üzem egyik vezetőjét.

— A szegedi ipari sereg szemle az árubemutató mellett is jelen van a kereskedelem is jelen van a termelők mellett. A tárgyalások sora, a számos árubemutató alkalmas arra, hogy a termelők

megismerjék a fogyasztók igényét. A kereskedelem pedig — nem kevésbé a lakosság — lássa az új árukat, és kifejtse azokról véleményét.

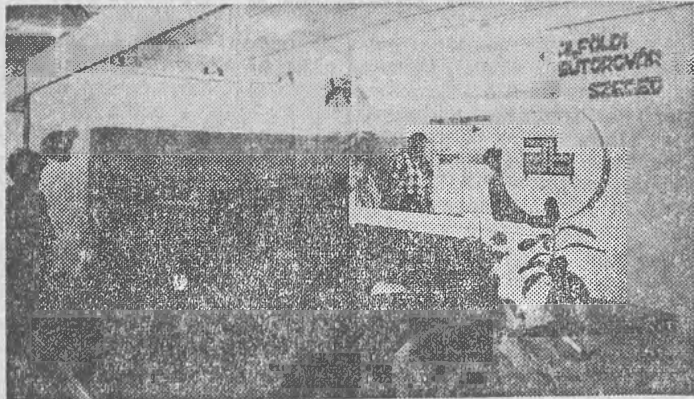
Az Alföldi Bútorgyár a fejlődéssel lépést tartva idén újabb lakószobával lepte meg a vásár látogatóit, a kereskedelem képviselőit. Az új típusú garnitúra minden eddiginél szebb, praktikusabb, kényelmesebb és jobb minőségű. A modern, lakótelepi házak kisebb méretű szobáihoz igazodik. A legkényesebb ízlésű vásárlók igényeit is kielégíti. Jogos büszkeséggel mondhatjuk, hogy a kiállított lakószobák között talán a legnagyobb sikert aratta. A vásár látogatói a gyár képviselőitől leggyakrabban arról érdeklődtek, hol és mikor lehet megvásárolni...

— Zimm —

A szegedi nyár idején rendezvényeinek egyik kiemelkedő eseménye a Centenárium Ipari Vásár. Most száz éve annak, hogy évekig tartó előkészítő munka után országos kiállítást rendezett Szeged. Az elmúlt száz évben nem volt folyamatosan ismétlődő az ipari vásár a Tisza-parti városban, de mindenkor jelentős esemény volt.

Az 1876-ban megrendezett nagysikerű országos kiállítás 2227 kiállítója közt a szegedi kiállítók száma 484 volt. A kiállítók összetétele rendkívül változatos képet mutatott: kisiparosok, nagyiparosok, kis- és nagybirtokosok, kereskedők, részvénytársaságok és gazdasági egyesületek, tisztviselők, mérnökök, gyógyszerészek, or-

új asszonnyal ez volt a jel-szavuk: „Mindent kibírunk!” Felethető, hogy a feleség a kezdeti nehézségekre gondolt, s egyáltalán nem jutott az észébe, hogy a mindent kibírunk elv jegyében csaknem öt évet kell majd várnia, míg „visszakapja” férjét! Pedig lehetséges, hogy ez lesz a két életút összekapcsolásának legnagyobb próbatétele.

Ilyenkor tűnődik el az ember, vajon miért kell annyira sietnie egy fiatal embernek?.. Miért kell azonnal meggazdagodni? Miért hiszi egy fiatal ember, hogy harminc év körül már sietni kell, mondván, nem sok van hátra? Miért csak akkor lehet összeházasodni, ha az autó, az örökias-kás már megvan? Enélkül nem lehet? Milliós ember bizonyítja, hogy lehet! S az ellenkezőjét, többek között, ök. Hirtelen jött gazdagságnak korán jön a böjtie! Nem és nem ötlött fel benne, hogy rossz vége lesz annak, amit elkezdett! Hogy a nehéz helyzetből csak küzdelemmel, s nem könnyű megoldással lehet kivágni magát az embernek. A túl könnyű megoldás — mindig gyanús. S ő talán gyanútlan volt?

A hogy rendeződött életének anyagi része, úgy akart kilépni a tiltott üzletekből. Persze, ez nem megy könnyen. S ő nem volt következetes. Engedett az enyhe nyomásnak is, akár külföldiről, akár hazai büntetésről volt szó. Ha mást nem is, de tolmácsolt. Ilyen minőségben vett részt azon az éjszakán a betörésben, amikor körülbelül 150—200 ezer forint értékű régiséget vittek el a panonhalmi apátság templomából. Ezek nagyobb része itthon maradt — nem az ő jószántukból —, a kisebbik rész kijutott Nyugatra. A rossz érzés beteljesedett: fizetni kellett azért, amit elkövetett! A közvéleményt a betörés tényén kívül az háborította

fel a legjobban, hogy értékes régiségeink, netán műkinccseink — enyhén szólva felelőtlen emberek egyéni haszna miatt — idegen országba kerülnek. S fölvetődött nem kevés emberben, hogyan lehetnek ilyenek, akik lelkiismeretfurdalás nélkül segítkeznek értékes régi tárgyak kijuttatásában?

A hogyan, mint életutat, megkíséreltem tetten érni; a magyarázat az agyoncsempelt, régi ok, a pénz! E végeredményben az az elkeserítő, hogy amúgy is meglelt volna, és meg is volt Várpalotai Ferenc Csabának mindene, ami kell egy embernek. Viszont azt senki nem kívánhatja a társadalomtól, hogy az egyén tévedéseinek, kudarcainak árát ő fizesse meg... Gondolok itt arra, hogy a válás utáni anyagi bizonytalanságáért egyedül ő volt a felelős, hiszen ahhoz, hogy a válás bekövetkezzék, két ember kell! Nem lehet zokon venni egy asszonytól, hogy meguntta, hogy férje a pénz nagyizólásra és italra költi...

A börtönbüntetés után pedig nem a volt ivócimborák, hanem a társadalom nvűjött neki segédkezet, s lehetővé tette, hogy meglévő képességei kibontakozzanak a munkában. Ezt nemcsak anyagiilag, hanem erkölcsileg is elismerte, hiszen alig egy év alatt bizalmi állást kapott, s nem is akármilyen fizetéssel! Ennek ellenére, vagy épp ezért (?) — bár a munkahelyén helytállt — megbukott, mint állampolgár! Ez annál szomorúbb, mert értékes képességei más sorsot érdemeltek volna, vagy más embert, aki élni tud velük. Hogy ez nem így történt, annál elkeserítőbb, mert ebben az országban azok, akik jól és a köz javára dolgoznak, megkaphatnak minden elismerést. S ezt az életformát dobta el másától Várpalotai Ferenc Csaba!

A. J.

VETÉLKEDŐ

Harmadik forduló: földrajz

1. Hol van Magyarország földrajzi középpontja és miről nevezetes?
2. Hol áll az egyetlen, szobrászművész faragta kilométerkő, és milyen különleges szerepe van a közlekedésben?
3. Mi a neve és hol termelik — sajnos, még mindig — az egészségre legártalmasabb borfajtát Magyarországon?
4. Milyen energiahordozó „hordoz magán” egy várost és melyik ez a város?
5. Két új villamosenergia-termelő erőmű építése kezdődött meg hazánkban. Működési elvük eltérő, abban azonban megegyeznek, hogy nagy mennyiségű vizet igényelnek. Melyik ez a két erőmű, hol épülnek, és mi a víz különleges szerepe?
6. Magyarországon sok földrajzi hely viseli történelmi személyek nevét. Nevezzen meg közülük legalább hármat, s írja le röviden, mit tud a névadóról!

(Például: Margitsziget, régi neve Nyulak szigete, az itt épült domonkosrendi kolostorban élt 1252-től 1271-ig IV. Béla király lánya, Margit.)

Kérjük, hogy a válaszokat 1976. szeptember 4-ig küldjék be a szerkesztőségbe. A helyesen válaszolókat között öt db. jutalomkönyvet sorsolunk ki, amelyet postán küldünk el.

Figyelem! Következő számunkban a negyedik forduló kérdéseit közöljük, amelynek a témája a politika lesz.

A vetélkedő ötfordulós! Azok között, akik mind az öt fordulóban helyes válaszokat küldenek be, egy első (300.— Ft), egy második (200.— Ft), és egy harmadik (100.— Ft) díjat sorsolunk ki. Ha valaki esetleg valamelyik fordulóban könyvjutalmat nyert, és mindegyik fordulóban helyes válaszokat küldött be, természetesen nyerhet még díjat is.

A vetélkedőben részt vevők figyelmét felhívjuk, hogy válaszaikat külön borítékban küldjék el szerkesztőségünknek. A borítékra írják rá: Vetélkedő — földrajz.

DERŰS PERCEK — DERŰS VERSEK

Motó: Aki a mosolyt tagadja, az az életet tagadja. Az ember soha nem lehet akkora bajban, hogy ne támadnának mulatságos gondolatai.

CSAJKADAL

Kerek vagy, csinos vagy, mély öled termékeny. Naponta háromszor dajkálgatod étkem. Eltöltöttünk együtt néhány nehéz évet, csak ne kellene annyit mosogatni téged!

Barta Mihály elítelt
Hajdú-Bihar m. Bv. Intézet

Az Újpesti Dózsa nyerte a Bajnokok Tornáját

A Bajnokok Tornájának két, nagy érdeklődéssel várt találkozója előtt csak egy dolog volt biztos a Népstadionban: a Vasas és a Bp. Honvéd után új név kerül a BT serlegére, hiszen a döntőt az Újpesti Dózsa és a Rába ETO játszotta. Nos, a lila-fehérek

Újpesti Dózsa-Rába ETO 5:1

Az elsőjeget eldöntő mérkőzésen 6000 néző előtt Marton játékegyesével mellett a csapatok a következő összeállításban kezdtek:

Ú. Dózsa: Rothermel — Vicszó, Sarlós, Dunai III., Tóth J. — Kolár, Kellner — Fazekas, Töröcsik, Bíró, Zámbo. **Rába ETO:** Balla — Horváth F., Pozsgai, Stier, Magyar — Szokolai, Horváth L., Glázer — Pénzes, Menyhárt, Mile.

Mindenki kíváncsian várta, hogy a csoportmérkőzések során a Ferencváros, a Bp. Honvéd és az MTK ellen győztes Rába ETO csapata milyen teljesítményre lesz képes a lila-fehérek ellen. Nos, a győriek védekeztek, s helyenként veszélyes támadásokat is vezettek, de akcióikat nem tudták befejezni.

Később, a percek múlásával az újpestiek átvették a kezdeményezést és a 25. percben látványos góllal megszerezték a vezetést. Sarlós 35 m-re volt a kaputól, amikor pompás cselektével öt védőt is átiátszva betört a 16-oson belülről és mintegy 12 m-ről nagy erővel bombázott a kapu jobb oldalába (1:0).

Kilenc perccel később nálvele előnyét a sokszoros baj-

— bizonyítva, hogy az előcsatározás során aratott gólzáporos győzelmek nem a véletlen művei voltak — ismét biztos sikert arattak: megnyerték 8 patinás labdarúgócsapatunk immár harmadizben lebonyolított tornáját.

nokcsapat, Fazekas tört kapura a jobb szélén, és már a 16-oson belül járt, amikor Magyar felvágta. Marton játékegyesével azonnal a 11-es pontra mutatott és a büntetőt a sértett fél, Fazekas a kapust becsapva, nagy erővel lötte a kapu bal oldalába (2:0).

Szünet után az Ú. Dózsa egyre meggyőzőbben és magabiztosabban játszott, bár az 56. percben Töröcsiket (fütty után elrúgta a labdát) kiállították. A létszámihiány ellenére is jobban játszott a lila-fehér csapat és újabb gólokat szerzett. Az 57. percben Fazekas leadásából Kellner talált a hálóba, majd a 70. percben egyéni játék után Fazekas elegáns emelésével befejezve akcióját, 4:0-ra növelte az Ú. Dózsa előnyét. Tizenhárom perccel a befejezés előtt a győriek szepitettek az eredményen, a csereként beállt Horváth D. fejesgóljával (4:1).

Az utolsó percben Fazekas ismét egyéni játék után állította be a végeredményt: 5:1.

A cserek: Bíró helyett Bene, Szokolai helyett Csizsér (46. p.), Horváth L. helyett Horváth D. (53. p.), Magyar helyett Izsáki (65. p.) és Kelemen helyett Fekete (66. p.).

Videoton-Bp. Honvéd 3:2 (1:1)

A Népstadion előmérkőzése a harmadik helyet eldöntő találkozó volt, az elmúlt évi győztes Bp. Honvéd és a Videoton csapatai között.

Kezddés után a Bp. Honvéd vette át a játék irányítását, a 3. percben Baranyi a büntetőterületen belül felvágta Bodonyit, de a játékegyesével a 16-oson kívülről ítélt szabadrúgást. A Honvéd támadott, de a 14. percben, egy ellen-támadás során, Kovács J. tört előre, észrevette, hogy Gujdár kinn áll a kapujából és így 25 méterről a kapus fölé, nagy erővel bombázott a hálóba (1:0). A Honvéd egyenlítőhöz volna, de az előrehúzó Pál 8 m-es lövését Végh kivágta a mezőnybe. A 42. percben Bodonyi kavardás után a jobb kapufát találta el, 1 perccel később Pintr labdájával a kiugró Kocsis L. 13 m-ről biztosan lött a kapu jobb oldalába (1:1).

Szünet után, a 49. percben Karsai a Videoton első szögletét lötte a kapu elé és a berobbanó Baranyi közelről a kapu jobb oldalába pöccintette a labdát (2:1). Tíz perccel később Póczik beadása után Bodonyi a bal alsó sarokba fejejt (2:2). A Honvéd táma-

dott többet, mégis a Videotonnak sikerült győzelmet jelentő gólt megszereznie a 80. percben Czeczeli leadása nyomán. Szalmásy révén (3:2). Az utolsó percben Szűcs ellen elkövetett szabálytalan szerelésért a játékegyesével Garamvölgyit kiállította. Végül is a helyzetet jobban kihasználó Videoton szerezte meg a torna 3. helyét.

Az 5. helyért:

Vasas-Ferencváros 2:1 (0:1). Veszprém. 4000 néző, vezette: Kuti. Góllövők: Váradí (11-esből), Kovács, illetve Magyar.

A mérkőzés túlnyomó részében a Vasas kezdeményezett többet, a ferencvárosiak támadásszövésére elég lassú volt. Mindkét csapat a legjobb 11-ével kezdett.

A 7. helyért:

MTK VM-Csepel 1:1 (0:0). Komárom. 500 néző, vezette: Halász M. Góllövők: Kunszt, illetve Branikovits.

A 89. percben egyenlített az MTK VM, és mivel a rendes játékidőben döntetlen eredmény született, 11-esek következtek. Ebben az MTK VM bizonyult jobbnak, 4:2 arányban.

Tizenhat év után Stockholmban...

Zemen „legyőzte Rózsavölgyit”

Két esztendeje várják az atlétika barátai, hogy Zemen János, az Újpesti Dózsa most 26 éves versenyzője, végre átadja a múltnak Rózsavölgyi István 1960-ban felállított 3:38,8 mp-es, 1500 méteres rekordját. Tavaly előbb 3:40,9 mp-re javította egyéni csúcását, aztán egy tizeddel, 3:39 mp-en belül is futott, és a szakemberek szinte minden versenyen remélték a rekorddöntést. Zemen, aki Híres László edző tanítványa, Montrealban is bejutott a döntőbe, s itt nyilván a taktikai verseny miatt futott — mint az egész mezőny — meglehetősen gyenge időt.

Zemen szereti az erős, jó versenyeket, az éles hajrát, s szívesen is hívják meg a nagy nemzetközi viadalokra, mint most is Stockholmba. A második napon állt rajthoz az 1500 méteren, s miután a mezőny rögtön jó iramot diktált, Zemennek megvolt végre a lehetősége a nagy időre. Csak-

nem végig együtt haladtak a versenyzők, s ekkor a magyar atléta nagyszerű hajrát vágott ki, s kitűnő, 3:36,96 mp-cel, új rekorddal előzte meg az amerikai Durkint (3:36,99) és a belga Mignont (3:37,82). (Zemennek ez az eredménye jobb, mint az olimpiai győztes új-zélandi Walkeré, aki 3:39,17 mp-cel nyert.) Zemenre most már az vár, hogy „kivégezze” a még öregebb magyar rekordot is, amelyet 1954. óta Szentgáli tart 800 méteren, 1:47,1 mp-cel...

A stockholmi viadalon több olimpiai bajnok is indult, s közülük a női gerelyhajításban Fuchs (61,86), a 200 méteren Szevinska (22,58), a férfi diszkoszban Wilkins (65,84), a rúdugrásban Slusarski (540), 100 m-es gáton, holtversenyben Drut (13,57) győzött, míg Annegret Richter (igaz 200-on) kikapott, Gärderudon 3000 m-es akadályfutásban 8:13,11) az ezüstérmes Malinowski (8:12,23) vett revánsot.

Erdélyi legyőzte Németh Miklóst Stockholmban

Két magyar gerelyvető is elindult Stockholmban a nemzetközi atlétikai versenyen. Meglepetésre Erdélyi György 82,14 méteres dobásával legyőzte világéscústartó olimpiai bajnokunkat, Németh Miklóst. Németh 81,92 méterre hajította a gerelyt.

A legnagyobb érdeklődés az egy mérföldes versenyt kísérte, amelyet az új-zélandi 1500-

as olimpiai bajnok, John Walker (3:53,07 p) nyert, az Európa-csúcsot futó NSZK-beli Wessinghage (3:53,10 p) előtt. Az indulók között volt a finn Lasse Viren is, de váratlanul csak 9. lett.

Magasugrásban a világ-csúcsstartó amerikai Stones visszavágott az olimpiai bajnok lengyel Wszolának a montreali vereségért.

Németh bizonyított

Helsinki-ben is nagy versenyt rendeznek, több montreali csillag részvételével. Az első napon állt rajthoz — a stockholmi versenyünk után — Németh Miklós, s Erdélyi György is. Most Németh győzött 87,82 méterrel Erdélyi (84,22) előtt, mindketten megelőzték a finn Hovinent, akiknek az eredménye 84,04 volt.

Az olimpiai bajnokok közül 5000 méteren Virennak meg kellett elégednie a hetedik hellyel (13:42,10), míg a győzelmet a montreali ezüstérmes, brit Foster (13:26,34) szerezte meg. A távolugrást az olimpiai bajnok Robinson (770) nyerte, míg 800 méteren rajthoz állt a Montrealban nem indult kenyai Boit, s 1:44,90 mp-cel győzött.

Portisch esélyes a továbbjutásra

A Nemzetközi Sakkszövetség elnöke Budapesten

A Magyar Sakkszövetség meghívására a II. Tungsram Kupa nemzetközi versenyre hazánkba érkezett dr. Max Euwe, a Nemzetközi Sakkszövetség (FIDE) elnöke, aki nyilatkozott a nemzetközi sakkélet aktuális kérdéseiről.

A szocialista országok távolmaradása miatt sokat veszít értékéből a sakkolimpia, amelyet az idén Izrael rendez meg. Eddig 35 ország nevezett — érvel az elnök —, ezért nincs lehetőség új helyszínen kijelölésére.

A szabályok értelmében Karpov 1977-ben védheti meg világ bajnoki címét. Ha az ex-világ bajnok Fischer nem él kihívási jogával, az előző versenysorozat harmadik és negyedik helyezettje — a szovjet Szpasszkij és Petroszjan — páros mérkőzésen dönti el ki lesz Karpov ellenfele.

Portisch Lajos esélyeit a körmérkőzésen Euwe hetvenszázalékosnak ítélte. emlékez-

tetvén rá, hogy három esztendőre hasonló körülmények között jutott tovább Polugajevszkij és Geller ellenében.

A FIDE ősi, haifai kongresszusán döntenek majd a szakemberek a sakkvilág bajnoki páros mérkőzés lebonyolítási rendjéről. Az elnök Karpov álláspontjával értett egyet, amely szerint hat győzelemig játszsanak a döntőt. Ha mindkét versenyző öt-öt győzelmet érne el, a világ bajnok megvédené címét. Az ellenjavaslat szerint döntetlen állásnál újabb mérkőzésorozat kellene játszaniuk a résztvevőknek.

A FIDE tervei között szerepel, hogy változtatnak a különböző címek megszerzésének feltételein. Az elképzelések szerint a nemzetközi mesteri címhez 2400, a nemzetközi nagymesteri címhez 2500 Élő-pontszám elérése is szükséges, nemcsak a különféle versenyeken elért jobb helyezések.

Fegyelmi vizsgálat az FTC ellen

Az MLSZ vezetősége fegyelmi vizsgálatot rendelt el a Ferencváros ellen, mert augusztus 10-én Kecskeméten a Bajnokok Tornája mérkőzésén a Bp. Honvéd ellen tartalékgárdáját szerepeltette.

Az MLSZ fegyelmi bizottsá-

ga három NB I-es játékos ügyében hozott ítéletet: Csetényi Csabát (MTK-VM), Marcsók Jánost (Salgótarján) és Weimert István (Bp. Honvéd) két bajnoki vagy kupamérkőzéstől eltiltotta és kedvezménymegvonással büntette.

Ötvenéves a „Császi”

A budai úszópalota, a Komjádi Béla nevét viselő sportuszoda árnyékában, szerényen húzódik meg a Császár uszoda, amely 1926. augusztus 11-én nyitotta meg kapuit úszóink, és már akkor Európa-híres vízipólóklubok előtt. De ameddig Komjádi Bélának és a Magyar Úszó Szövetség akkori vezetőinek sikerült elérni, hogy a régi Császár fürdőt lebontsák, és átalakítsák jelenlegi állapotára, sok víz folyt le a közeli Dunán. Pólózóink egymás után érték el a nemzetközi sikereket, de nem volt ideháza megfelelő uszoda, ahol tréningezhessenek, versenyeket rendezzenek. Általában a Rudas uszodát, az Erzsébet-hid lábánál elterülő Beitser uszodát, a pesti fiatalok kedvenc fürdőhelyét és a látványos Dunaágot vették igénybe edzések, versenyek céljaira. A magyar úszók, vízipólósok ilyen rendezetlen körülmények között nem fejlődhettek. Komjádi minden követ megmozgatott, hogy korszerű, modern versenyszudóját legyen fővárosunknak. Hosszú időbe telt — de sikerült. Az, hogy ma évente megrendezésre kerül az európai vízilabda-bajnokság, szintén Komjádi érdeme.

A Császár uszoda hivatalos megnyitójára rendezték meg Budapesten első ízben a vízipóló Európa-bajnokságot. Az úszóstadion avatása jól sikerült, mert az úszószámokban Sipos Mancsi (100 méter: 1 p. 27,6) és Bárány István (a 200 m gyorsúszás 2 p. 22,6 mp) új magyar rekordot úsztott, majd a magyar vízipóló két gárnitúrája mérte össze erejét. Késő este fejeződött be az uszodaavató verseny. De még sok munka akadt: dolgoztak a csákányok, gyalulták, festették a padokat. Pontosan egy hét volt még az Európa-bajnokság kezdetéig. Augusztus 18-án zászlódiszbe öltözött az új Császár fürdő!

Beteljesedett az álom: úszóstadionja volt Budapestnek, úszóstadion, amelyért régóta és olyan sokat harcoltak. A házigazda Magyarországon kívül a svédek, németek és belgák vettek részt az első Európa-bajnokságon. A Barta István, Vértessy József, Wenk János, Fazekas Tibor, Homonnay Márton, Keserü Ferenc és Keserü Alajos összeállítású csapatunk veretlenül nyerte meg — hatalmas küzdelem árán — az Európa-bajnoki címet.

61 stadion, 3600 sportcsarnok, 8 sportpalota

Moszkva már hívhatná a résztvevőket

Alig hunytak ki Montrealban az olimpia fényei, Moszkva, a Szovjetunió fővárosa sportlétesítmények tekintetében szinte rajta kész. Már hívhatná a világ sportoló ifjúságát, pedig a XXII. nyári olimpiai játékok megnyitójáig még van idő.

Teljesen kész 61 stadion, 3600 sportcsarnok, 22 úszóstadion és 3 sportpalota. A húszéves Lenin stadion átalakulóban van. Már elkészültek a tervek a 103 000 néző befogadására alkalmas stadion létesítmény részbeni befedésére.

Hozzákezdtek egy új csarnok építéséhez, ez 12 sportágnak ad otthont, többek között röplabda, kosárlabda, torna, vívó, birkózó és ökölvívó eseményeket lehet itt rendezni. Az állítható tribünök szabályozását függően 1500—4000 nézőt fogad be. A rombusz alakú létesítményt

28 oszlop tartja. A küzdőtér alatt helyezkedik el az öltöző- és sajtóhelyiségeket, a harmadik szintre pedig az edző- és kondicionálótermek kerülnek. A csarnok métróval, hajóval és személygépkocsival egyaránt könnyen megközelíthető lesz.

Korszerűsítik a stadion területén lévő kisebb csarnokokat, befedik az úszómedencét.

A pályázatokra 53 terv érkezett, 500 mérnök és munkatárs munkája.

Már elfogadták öt új objektum tervét. Így fedett kerékpárpálya épül Kriladzskojában, ahol nemrég készült el az olimpiai evezőspálya. Úszóstadion létesül Izmajlovóban. Megvalósításra várnak a ló-sport versenyszínhelyeinek tervei.

Moszkva az előkészületekben máris csatát nyert Montrealtal szemben.

MONTREALI MOZAIK

A holland fúvóhadcsereg egyik tagja saját költségén tartózkodott Montrealban, hogy zenés hittérítést végezzen. Közben ellopták ezer dollár értékű trombitáját, s ezután már csak azért fúvósokodott, hogy a tettes megbánja bűnét, de a trombita nem került elő.

Michael és Leon, az amerikai Spinks család két fia az első két testvér, aki olimpiai aranyérmét szerzett, éspedig ökölvívásban. Edesanyjuk emondta: kezdéssel minden erővel igyekezett lebeszélni két fiát az ökölvívásról, most viszont a családban levő másik négy fiút is buzdítja erre a sportágra.

Hazaérkezett Havannába a kubai sportolók küldöttsége. A repülőtéren a sportolók ünnepelésére megjelent Fidel Castro, a Kuba Kommunista Párt KB első titkára is. A legnagyobb ovációval Alberto Juantorena, a 400 és 800 méteres siktfutás aranyérmesét fogadták a lelkes szurkolók.

A Kansas Outiset nevű finn újság „A szocialista országok imponáns erődemonstrációja” című cikkében hangsúlyozza: „Az olimpiai játékok meggyőzően bizonyították, hogy a szocialista tömegtestnevelés és testkultúra felülmúlja a kapitalista államoké téren elért eredményeit.”

Kezdeti fogva árgus szemekkel keresték a biztonsági szolgálat emberei a venezuelai Carlóst, a gongszterkirályt, akiről elterjedt, hogy Montrealba igyekszik. Ezért meglehetősen haragudtak azokra a túsztákra, akik trikójukra ezt írták: „En vagyok Carlos”.

A második világháború óta nem fordult elő, hogy az Egyesült Államok a harmadik lett volna az országok közötti nem hivatalos pontversenyben. A New York Times a kudarcokért a montreali rendezést (?) teszi felelőssé.

Csalódottan utaztak haza a három aranyérmét nyert japán cselgáncosok, miután hatra szá-

mítottak. Okano edző kijelentette: „A jelenlegi csapat gyenge volt, de Moszkvára újra nagyon erősek leszünk, mert sokat ígérő tehetségeink vannak.”

Ermekre vadásznak Montrealban a numizmatika hívei. Az olimpia idején kiadott kanadai tizeddollárosok közül egy széria hibás. Most ezekből egyért még öt-hat száz dollárt is adnak a gyűjtők, de kevés az ilyen pénzérme.

„Örömmel adják át az olimpiai stafétát és tapasztalataikat a montreali rendezők a moszkvai olimpia szervezőinek — jelentette ki Roger Rousseau, a montreali szervező bizottság elnöke. — A kezdet nehéz volt, de végül is emlékeztetés olimpiai rendeztünk.” Rousseau a tornaversenyek tetszettek a legjobban

Bajnokság és búcsú

Karl-Marx-Stadtban, az NDK atlétikai bajnokságán a 200 méteres olimpiai győztes Eckert ismét gyorsabbnak bizonyult Stechernél, 22,91 mp-cel győzött. Stecher ideje 23,06 mp volt. További győztesek: távol: Voigt 6,74; 800 m: Hoffmeister 1:58,6; 1500 m: Hoffmeister 4:02,7; súly: Adam 20,25; magasugrás: Ackermann 191; a férfiáknál 200 m: Kurat 20,61; 1500 m: Stolle 3:42,6; 5000 m: Peter 13:49,8; magas: Beilschmidt 218; diszkosz: Schmidt 66,86; tízpróba: Stark 8005; kalapács: Sachse 74,60; rúd: Weber 520; gerely: Hanisch 81,08; távol: Wartenberg 813.

Vasárnap-élbúcsúztatták a válogatottságtól visszavonuló 18 neves sportolót, köztük a súlylökő, Európa-bajnok Briesenicket, a 800 m-es siktfutó Frommot és a tízpróbas Kris-t

RÖVIDEN

MOSZKVA: Harmadégy ország újságíróját kérdezte meg a szovjet Krasznaja Zvezda, kiket tartanak a montreali olimpia tíz legjobb versenyzőjének. A lista a következő: Nadia Comaneci (román tornász), Nelli Kim (szovjet tornász), Tatjana Kazakina (szovjet atléta), Kornelia Ender (NDK úszó), Vaszilij Alekszejev (szovjet súlyemelő), Nyikolaj Andrianov (szovjet tornász), Lasse Viren (finn atléta), Ivan Jargin (szovjet birkózó), Alberto Juantorena (kubai atléta), Bruce Jenner (amerikai atléta). Szavaztak az újságírók a legerősebb akaratú versenyzőre is, ezt a megítéssel jelölt a harmasúras háromszoros olimpiai bajnoka,

a szovjet Viktor Szanyeev érdemelte ki.

LENINGRÁD: Megkezdte vendégzereplését a Szovjetunióban az amerikai Kentucky állam kosárlabdacsapata. Az első mérkőzésen Leningrád válogatottja ellen győztek a vendégek 84:79 (37:35) arányban.

BUENOS AIRES: Betörték a szurkolók és felásták a gyepszőnyegét a River Plate stadionban, az 1978. évi labdarúgó VB központi színhelyén. Mindez azért történt, hogy a Boca Juniors a nagy vetélytárs ne játszhassa le a Santa Fe elleni mérkőzést, mert ha erre sor kerül — már megnyerte a bajnokságot. A fanatikus River Plate-szurkolók igyekeztek hiábavaló volt, mert a Boca Juniors bárhol játszik, akkor is bajnok lesz.

KULTURÁLIS FIGYELŐ

Húszmillió ember oroszul tanul

„Földünk minden nyolcadik lakója valamilyen mértékben elsajátította az orosz nyelvet” — jelentette ki a TASZSZ tudósítójának Vitalij Kosztomarov professzor. Az orosz nyelv- és irodalomtanárok nemzetközi egyesületének főtájkára a szervezet soron következő kongresszusával kapcsolatban adott interjút, amelyet augusztusban rendeznek meg Varsóban.

Most kb. 20 millió ember tanulja az orosz nyelvet a különböző országokban. „Teljesen törvényszerű, hogy ilyen nagy érdeklődés nyilvánul meg iránta” — mondotta Kosztomarov professzor. Hivatalos nyelve az ENSZ-nek, az UNESCO-nak és más nemzetközi szervezeteknek. Az UNESCO adatai szerint az orosz nyelvtudás hozzáférhetővé teszi a világon levő összes információ kétharmadát. Második helyen áll a világon a tudományos publikációk mennyisége terén. A földünkön kiadott minden negyedik könyv szovjet.

89 országban tanulnak oroszul. A professzor megjegyezte, hogy az utóbbi évtizedben megfigyelhetjük azt a tendenciát, hogy az orosz nyelv része a nemzeti közoktatásnak. Tanítják a szocialista országok iskoláiban és egyetemén. Egyre több olyan oktatási intézmény van, ahol orosz nyelvet tanítanak a kapitalista országokban is. Különösen aktívan folyik ez a folyamat az NSZK-ban, Dániában és Finnországban.

Igen népszerűek a világon a rádió és a televízió orosz

nyelvtanfolyamai. Japánban például 1,9 millióan hallgatják.

A finn tudósok kérésére televíziós tanfolyam elkészítésében segítettek szovjet kollégák. Ennek a programnak az alapján tanul oroszul Kekkonen elnök.

Az orosz nyelv- és irodalomtanárok nemzetközi egyesületét 1967-ben hozták létre Párizsban, és az orosz nyelv-tanítás hatékony módszereinek kidolgozását tűzték ki céljává. A Szovjetunióban az ilyen irányú munkát az orosz nyelv és irodalom Puskinról elnevezett intézete vezeti Kosztomarov professzor, ennek a központnak az igazgatója elmondta, hogy Varsóban már az egyesület harmadik kongresszusára kerül sor, ahol 50 ország tanárai és nyelvészei gyűlnek majd össze.

Az egyesület közreműködésével készítettek tankönyveket Magyarországra, az NDK, Finnországra, Angliára, az NSZK, Svédországra, Olaszországra számára. A tankönyvek szerzői a Szovjetunió és az illető országok tudósaiól létrehozott vegyes kollektívák. Tankönyveket és taneszközöket készítenek elő az amerikai egyetemek és középiskolák, valamint Bulgáriában, Magyarországon, Mongóliában, Afganisztánban és Indiában is.

„Nagy érdeklődést keltenek az orosz nyelv tanára számára rendezett kurzusok. Ezek az egész világon folynak. Tavaly csak a Szovjetunióban 11 000 pedagógus vett részt rajtuk” — mondotta Kosztomarov professzor.

Felújítják Eger belvárosát

Tíz évvel ezelőtt Eger óvárosi részének műemléki jelentőségű kerületét nyilvánítták teremtették meg a nagy múltú város központjának felújításához a feltételeket. Az építési terveket egyeztetették a város sajátos hangulatának megmentésével, a városkép védelmével, a régi építési vonások megtartásával.

A városbelső tömbökre osztották, s a rekonstrukció során elsősorban egy-egy tömböt újítanak fel. Nem egyszerűen a műemlék lakóépületek tartozását tervezték tehát, hanem azt, hogy a házakat funkcionálisan megfelelően hozzászabják a város hangulatához; a kiegészítő koronáknak megfelelő színvonalon igyekeztek komforttal ellátni az üzleteket, földszinti raktárakat a modern kereskedelem számára is elfogadhatóvá kívánták tenni, s a város központjában levő értéktelen, elavult, dűledező házak lebontását is elhatározták.

A tömbrekonstrukcióval az épületek belső udvarrészeit fáskamráktól, lombáraktól megtisztítva tömbbelsőkké alakítják át, sétáló-, átjárótereket hoznak létre. A Marx Károly, a Bajcsy-Zsilinszky és a Széchenyi utcák által hatá-

rolt tömb szinte már teljesen elkészült.

Közben országos pályázatot írtak ki a város kereskedelmi, majd igazgatási negyedének terveire. A belváros három északi tömbjét alakítják ki kereskedelmi negyeddé, és itt már eddig is több ezer négyzetméter alapterületű üzlethálózatot korszerűsítettek, felépült az ÁFESZ-áruház és az ipari szövetkezet szolgáltató háza, a GELKA-épület pedig most készül el.

Valamennyi felújított és új kereskedelmi egység korszerű és egyben jól beleillik a városképbe, a városnegyed hangulatába is.

Az ötödik ötéves tervben az újépítést a liceum mögötti úgynevezett Jókai-tömbbel folytatják. Itt építik fel az EBSZ új irodáját és a posta műszaki épületét. A kereskedelmi negyedben csemege áruház gyorsítót és cipőáruház épül. Folytatják a liceum több éve tartó rekonstrukcióját (az épület alapjait kívülről ismételték meg), hamarosan befejezik a megyei tanács épületének felújítását, és elkezdik a régi minoritarendház homlokzatának rendezését.

Az idősebb táncosok is a parketten maradnak

Stuttgart mellett az öregek otthonában rendezett táncanfolyamon megállapították, hogy bár nem megy már nekik úgy, mint a fiataloknak, a lelkesedés nem csökkent és a záróbalon húsz évvel fiatalabbnak érzik magukat. A jövőben gyakrabban terveznek hasonló tanfolyamokat. Az érdeklődés elegendő. Az idős emberek rábrendtek, hogy jót tesz nekik a tánc. Elénkíti a szív működését és a vérkeringést, kedvez az ember-társakkal kötött kapcsolatoknak. Ez esetben a lakótársakról van szó.

A táncanárök egy része nem sokat tart a dologról, mások viszont lelkesednek azért a gondolatért, hogy az idősebb embereket ismét megnyerjék a tánc számára. Általában a tánciskolák nem passzkodhatnak az érdeklődés hiányától. Az NSZK-ban az elmúlt öt év alatt minden nyolcadik állampolgár részt vett táncanfolyamon. Ami azonban érvényes a fiatalokra, az az öregeknél is megfigyelhető volt. A nők lényegesen jobban szeretnek táncolni, mint a férfiak. Az életkor emelkedésével az utóbbiak egyre ügyetlenebbekké válnak. A táncanárök újra és újra tapasztalják, hogy a feleségek a férjüket csak nehezen tudják elcámpelni a tanfolyamra. Hamar rájönnek azonban az izére, és akkor már éppen olyan örömmel vesznek részt, mint amikor még menyasszony-nézöbe jártak.

Az öregek táncanfolyamán kevés a férfitartner, a hölgyek így sokszor egymással táncolnak. A tapasztalat szerint az otthonokban amúgy is több a nő, ami a nők magasabb életkorával függ össze. Másfelől a férfiak, amint a táncanáröktől megtudhatjuk, természetüknél fogva gát-

lósabbak és féltékenyebbek. Nem akarják elismerni, hogy az egykori fürgeségből már nem sok maradt.

Kezdetben a hölgyek is tartózkodóak. Attól félnek, hogy azokat az új táncokat kell megtanulniuk, amelyeket többnyire csak a televízióból ismernek. Csak amikor megtudják, hogy tangó vagy keringő vagy legfeljebb rumba és csacsacs vagy műsoron, akkor bátorodnak meg. Egy tehát bizonyos: a tánc kiváló terápia az öregség ellen.

KIS TÖRTÉNETEK

Híres emberekről

Amikor Graham Greene Párizsban élt, megkérte a házmesternét, hogy minden nap tegyen az ajtaja elé két liter tejet. Egy idő múlva az asszony kíváncsian megkérdezte:

— Hogy van a kiscica? Nem láthatnám egyszer?

— Cica? De hiszen nekem nincs macskám — válaszolt elképedve Greene.

A házmesterné méltatlankodva csóválta a fejét.

— Monsieur, csak nem akarja elhíttetni velem, hogy egy ilyen híres ember, mint ön, éppen tejet iszik?

Egy fiatal író bemutatta George Bernard Shaw-nak egyik művét. Amikor a mester végigolvasta az írást, szárazon így szólt:

— Fiatalember, ilyesmit csak akkor írhat, ha híres író lesz. Addig azonban jó írásokkal kell jelentkeznie.

Mark Twain szokatlanul erős dohányos volt. Egyszer egy nő csodálójá megjegyezte:

— Uram, önt soha nem látni pipa nélkül. Miért füstöl reggeltől estig?

— Kizárólag azért asszonyom — vágta rá Mark

Twain gondolkodás nélkül — mert esétől reggelig alszom.

Mark Twain egy alkalommal tanúnak idézték be egy lövöldözés ügyében. Az ügyész megkérdezte:

— Tanú! Látta a lövések felvillanó fényét?

— Nem, ügyész úr — válaszolt az igazságnak megfelelően Mark Twain —, csak a lövés hangját hallottam.

Az ügyész azonnal elbocsátotta a tanút, arra hivatkozva, hogy a bíróság szemében teljesen érthetetlen és elfogadhatatlan ez a válasz.

Mark Twain kifelé menet felkacagott. A bíróság elnöke azonnal visszahívta a távozní készülő humoristát, és tekintélyes pénzbírságot rótt ki rá, mivel nevetni merészt a bíróságon. Mark Twain megkérdezte:

— Látott engem nevetni, elnök úr?

— Nem, de hallottam a nevetését...

— Elnök úr — válaszolt Mark Twain — az ügyész úr ma már egyszer kifejtette, hogy az effajta tanúvalomást nem tartja elfogadhatónak!

MOSOLYOGJUNK!

Már nem aktuális

Joseph Drillard Antwerpenből levelet küldött a világhírű krimiíróknak, Georges Simononnak. Leveleiben a következőket írta: „Már 30 könyvét elolvastam, de soha életemben nem éltam át valami krimiszerűt. Vajon mit kellene tennem, hogy olyan élményekben legyen részem, amelyekről az Ön könyveiben olvasok?”

Amikor Joseph Drillard a postáról hazafelé tartott, egy sötét mellékutcában valaki leütötte és kirabolta. Agyrázkózással és különböző sérülésekkel került kór-

házba, ahonnan a következő lakonikus levelet küldte Simononnak: „Előző levelém nem aktuális, már van krimi-élményem!”

Szokatlan ünneplés

Mexico City egyik luxus szállójának vendégeit kellemes meglepetés érte: egy napig teljesen ingyen ehettek, ithattak kedvük szerint, és még a szobákért sem kellett fizetniük. A hotel tulajdonosa ugyanis végleg megkapta három éve működő szállójára... az építési engedélyt. Örömet meg akarta osztani vendégeivel is.

Egy angol és egy francia

Vízszintes: 1. Egymást előző betűk. 4. Byron, a nagy angol költő egy szellemes mondása (zárt betűk: N, R, N, A). 16. Japán hatalmas kikötővárosa Honshu-szigeten. 17. A Magyar Tudományos Akadémiának ilyen tagjai is vannak. 18. Női név. 19. Ezen a helyen. 21. Folyó Belső-Azsiában. 22. Néma egynemű betű. 23. Férfi név. 25. Kétszeres olimpiai vívóbajnoknők. 27. Hosszmérték rövidítése. 28. Általános legnépszerűbb kereskedelmi egység-mérték. 30. Bírület. 33. Az 1975-ös évbeli. 35. A tinta felszárítására szolgáló papír. 37. Sokszínnű, erősen szembetűnő. 39. EVS. 41. Közélső, ami elsőjeit, ami mindennapi. 43. A függő. 70-es három utolsó betűje. 45. Fésztékkel lakka dolgozott. 47. Osztrák, spanyol és norvég rézkocsik nemzetközileg jelzése. 48. Gyenge szél. 50. A nemzet csalogányának férje. 51. Egy Pest megyei község lakója. 53. Némely emlős állat fogsorából kiálló hatalmas szemfog vagy metszőfog. 54. Latin „és”. 55. Ige jelzője is lehet. 57. Levágott gabona a kévéiből rakott kereszt (népies szó). 59. Félle dől! 60. Dorgáló. 62. Valamely tudományág körében alkotó szerző. 65. Peréről híres francia városka. 67. „Egyszer volt valkán... föld” (Ady). 68. Mond, beszél. 69. Késpénz, röv. 71. A nitrogén és neon vegyülete. 72. Öblös, szűk nyakú, egyfűlű edény. 74. Főzödény. 76. Tartósan magára vonja a figyelmet. 78. Híres olasz filmrendező (Dino). 80. A nitrogén és radon vegyülete. 81. Zsúfolt. 82. Ektelen esz-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16								17						
18						19		20						
22			23		24				25	26				27
28		29			30			31		32			33	34
		35			36				37					
39	40				41			42					43	44
				45				47				48		49
50							51			52			53	
54				55		56				57	58			59
60			61			62			63				65	66
67					68				69				70	71
72			73				74		75				76	77
			78				79		80				81	
82	83		84				85			86				87
88							90			91				92
										92				93
														94

tendő! 84. Elesítő. 86. Melegünk lesz tőle! 87. Evad egynemű betű. 88. Csongrád megyei város. 89. Nagyon finom szesz ital. 93. Harsogva hasad.

Függőleges: 1. La Rochefoucauld, az aforizma legnagyobb francia klasszikusa egy gondolatát idézzük (zárt betűk: E, N, T, A; folyt. a függ. 85. sz. alatt). 2. Tárgy. test alakja. 3. Kékitőben van! 4. Minőség plüsszerű bűtor-szóvet. 5. Fajtája. 6. Havas részlet! 7. Görög betű. 8. Régi súly. 9. Angol sör. 10. Szőkésé-ben segít. 11. Távoltság részlet. 12. Ügyetlen, balkezes. 13. Új formába önt. változtat. 14. Ek-vallásos tárgyú festett kép. 66. Ismert színész (László). 68. Semmikor. 70. A lét. 73. Pamutszerű textil. 75. Az ellenállási mozgalom egyik ifjúsági szervezője volt (Eva, 1917-1945). 77. Irányt mutat e szög. 79. A 94. sz. többese. 81. Török nyelvű nép a VI-VIII. században, az Altaj vidékén. 83. Kutyaugatás. 85. A függ. 1. sz. folytatása (zárt betűk: Z, L) 86. POE. 87. Létezik. 89. KD. 91. Fordított zamat. 92. Bolgar cigareta. 94. Izmot a csontozó rögzítő képződmény.

Beküldési határidő: 1976. szeptember 4.

A négyezer éves kínai konyha titkai

A legelső kínai szakácskönyv i. e. 200-ból való. Sok kínai szakács még ma is ennek alapján készíti el remekét.

Hongkong legelőkelőbb éttermében a vendég válogathat fecskefészek, cápauszony, sárkányszem és sárkányfog, jegesmedvetalp-levés között. Az utcán sehol sem látni állapot. A macska- és kutyahúst is megesszik.

Feltűnő, hogy Hongkong utcáin sokan árulnak meleg ételt. Egyikük a kövekezőt meséli: „Hasét, rizst, spagettit, meleg levest árulok. Jöszerevel nem keresek az üzleten, az árakat alacsonyan kell tartanom, és a hozzávaló bizony pénzbe került. Régebben más volt. Ha megláttam az utcán egy egeret, macskát vagy kutyát, megfogtam, megsütöttem, egyes részeitől levest készítettem. Nagy keletje volt a sült légynek és hangyának is. Ezzel szépen kerestem. Manapság azonban Hongkongban törvény tiltja a kutyát és a macska fogyasztását. Természetesen ma is hozzá lehet jutni például kutyahúshoz, csak rendkívül drágán. A hajdani szegények eledelére ma már csak a dúsgazdagok számára érhető el.”

Már Lao Ce filozófus megmondta: „Semmiféle idegen testnek nincs helye az étel és a szájadlás között. Fémiz a szájból természetellenes dolog.” Ez a magyarázata annak, miért tekintik a kínaiak bárbar dolognak a fém evőeszközök használatát és miért ragaszkodnak bambusz vagy elefántcsont pálcákhoz.

Lung Sze, a hongkongi Mandarin Hotel szakácsának véleménye szerint a pálcák nem befolyásolják az étel ízét. További előnye: az ember csak apró falatokat tehet a szájába, ami egészséges, mert a kis mennyiségű étel emésztődik; erősíti a barátságos és a családi érzést mert a pálcákkal csak lassan lehet ét-

kezni, ez pedig azt jelenti, hogy hosszú időt töltünk barátaink és családtagjaink társaságában.

A hongkongiak a nap minden órájában, még éjszaka is esznek, az utcán is. Lung Sze elmondta, hogy a kongkongi emberek manapság nem érenek rá hosszú időt az asztal mellett tölteni. Éppen ezért gyakran esznek, sietve, mindig pár falatot. Régen elmúlt az az idő, amikor 300 fogásból álló ebédet tálaltak fel.

A kínai konyha változatoságára jellemző, hogy egy elegáns hongkongi étteremben például 3000 étel közül válogathat a vendég. És ez nem is olyan meglepő, ha meggondoljuk, hogy a kínai konyha összesen 80 000 receptet ismer. A hongkongi éttermek étlapját olvasva az ember elborzadhat, vagy összefuthat a nyál a szájában: izlés dolga. Választhatunk mandarinkrémmel ízesített hal, fakéregpénész- vagy medvetalp-levés és nverstojással, halenyvel ízesített spagetti között.

Végezetül Lung Sze összeállított egy igazi kínai menüt.

„Mindenekelőtt kigyőleves ajánlanék. A mérgezőanyagok ugyanis megszünteti a reumatikus fájdalmakat. Ital legyen: iázmintea. Ezután jöhetnek csirkebelsőség mártással és mustárral ízesítve. Édességnek pedig feltétlenül hagyományos iavasolok. Higgye el, fontos menüt állítottam össze!”

Az első női torrero

Megszóltak a korrida kezdetét jelző kürtök és a bika beront a pamplonai aréna homokjára. A bika meglepetten torpan meg egy pillanatra. Spanyolország történelmében első ízben lép női torrero az arénába. A 27 éves madridi Angelita Hernandez „fényruhában” száll szembe a vonat-

sebésségével száguldó, gyilkolni kész, fél tonna súlyú állattal. Angelita három éven át bombázta kérvényeivel a legkülönbözőbb hatóságokat, míg végül a hivatalos közlöny bejelentette, hogy hatályon kívül helyezték az 1936-ban hozott diszkriminációs törvényt, amely nőknek ezt a hivatást megtiltotta.

Fedél alatt a gabona

Biztonságban van az ország jövő esztendei kenyere.

Mint már annyiszor, időjárásával az idei esztendő sem kényeztetette el a mezőgazdaságot. Értzi ezt — sajnos, az árakban is — minden piacról élő ember. Az aratást mégis így összegezhették: minden eddiginél szervezettebb volt a gabona betakarítása, a gyors és biztonságos munka érdekében messzemenően kihasználták az üzemek közötti együttműködés nyújtotta lehetőségeket.

Ez a siker egyik titka. A közös tevékenység nemcsak a termelőszövetkezetek és állami gazdaságok összehangolt, egymást segítő munkáját jelentette. A felvásárlást végző Gabona Tröszt: a munkagépekről, eszközökről, alkatrészekről gondoskodó Agrotroszt is „együtt élt” ezekben a napokban — szinte éjjel és nappal — a mezőgazdasági üzemekkel. Ezért nem volt fennakadás a szállításban és a termény átvételében. Soha ilyen jó nem volt még az alkatrészellátás. Az emberi akarat, a magasabb színvonalú gépészet mellett ennek köszönhető, hogy a mezőgazdasági üzemek zömében a búza aratása 12—14 munkanap alatt befejeződött.

A kombájnok elvonulása után sem szünetel a munka a földeken. Az aszályos időjárásban még a szokásosnál is gyorsabban és lelkiismeretesebben kellett — és kell még ezekben a napokban is — gondosan begyűjteni a szalag takarmányt, összegyűjteni a megnövekedett értékű szalmát elvégezni a talajmunkát, növelni a másodvetések területét.

A gabona minőségvizsgálata örvendetesen jó eredményeket hozott. Az Országos Mezőgazdasági Szervezési Bizottság ülésén a többi között elmondták, hogy az úgynevezett hektolitersúly átlagosan 80, a jelentősebb gabonatermelő vidékeken ennél még jobb, 80—82 kilogramm között

alakul. Kedvező a nyersfehérje-tartalom is, amely elérte a 15—16 százalékot. Az aszály ugyan megviselte a gabonát is: az idén apróbbak a szemek, amelyeket igen vékony héj borít, de egyébként tömörek, „súlyosak”. Mindent egybevetve: kedvezőek a búza sütőipari tulajdonságai, jó kenyeret lehet majd sütni az idei búza lisztjéből.

Befejeződött az aratás. Ehhez azonban rögtön hozzá is lehet tenni, hogy nincs megállás, az aratást újabb fontos és sürgős munkák követik. A nagy nyári munkában általában nem volt probléma a gépekkel, az alkatrészellátással, a szalma betakarítását azonban erősen hátráltatta a bálázógépek hiánya.

Az őszi munkacsúsig egy hónap van még. A szervezési bizottság ülésén felhívták a figyelmet arra, hogy ez idő alatt nagyobb területen kell elvégezni a nyári mélyszántást. Ezt természetesen kombinálni kell a szerves trágya kihasználásával, amelyből jelentős mennyiség halmozódott fel.

Az aszályt főleg a takarmánynövények és a zöldségfélék súlyeltették meg, a veszteségeket másodvetésekkel pótolják. 103 500 hektáron került földbe a másodvetésű növények vetőmagja. „Átlagos esztendőben” ez a terület 50 ezer hektár szokott lenni. Természetesen már a tavasszal is gondoltak másodvetésű zöldségfélék termesztésére, a zavartalanabb ellátás érdekében azonban az eredetileg tervezett területen felül 5330 hektáron vetettek zöldbabot, borsót, uborkát. Csongrád megyében pedig 1065 hektáron tarlóburgonya is a földbe került.

Sokat jelentett az utóbbi időben lehullott csapadék, ez azonban még nem pótolja a talajból hiányzó vízmennyiséget. Továbbra is fontos feladat az öntözés, különösen a másodvetésű növényeknek az úgynevezett „kelesztő” öntözésre kell nagy gondot fordítani.

Tanévkezdés előtt a fővárosban

Jó ütemben halad a fővárosban az 1976/1977-es tanév előkészítése.

Óvodába az idén 66 746 gyermeket vesznek fel. A múlt évben 52 222 óvodai hellyel rendelkezett a főváros, s 59 840 gyermeket vettek fel. Bár már tavaly is az volt a cél, hogy az óvodákban 120 százalékos kihasználtságot érjenek el, ez csak 114 százalék volt, mivel elsősorban az üzemi óvodák kevesebb jelentkezőt vettek fel. Az év végéig a lakótelepi és a tanácsi fejlesztések révén 3400 új óvodai hely valószínűleg, s ebben a tanévben minden száz helyre 120 gyermeket fognak felvenni. Így remélhetően csökken az elutasítottak száma. A lakótelepeken mutatózó nagy túljelentkezéseket átirányítással kívánják megoldani, az óvodai felvételekről augusztus végéig döntenek.

Az általános iskolai tanulók létszáma az idei tanévben 8346-tal növekszik, jelentősen gyarapodik az alsó tagozaton a létszám, 5277-tel. Gond a fővárosban a gyermekek általános iskolai elhelyezése. A nagy erőfeszítések ellenére is a múlt évinél kedvezőtlenebb körülmények között kezdődik a tanév. Különösen nehéz helyzetben van a III., X., XV., XXI., XXII. kerület, ahol a lakótelepi építkezéseken az oktató-nevelő intézményeket nem készítik el a lakásokkal egy időben. Ezért a tanév első felében Óbudán 900, Budafokon 200, Rákospalotán is 200 gyermeket kell autóbusszal a kerület más iskoláiba szállítani. A fővárosban 1800 tanuló jár majd átmenetileg autóbusszal lakásától távoli iskolákba. Amint elkezdülnek az új iskolák, ez a helyzet fokozatosan változik. A BKV biztosította az autóbusszokat.

A szakmunkástanulói intézetekben 2900 fiatal kezdi meg tanulmányait szeptemberben. Még mindig várnak 500 jelentkezőt. Jelentős a létszámbővítés az építőipari és a textilipari, valamint a forgácsoló szakmákban. Változatlanul népszerű a fogtechnikai, a fényképezés, az autós- és tévészerező és a kozmetikai szakma. Az idei tanévben a vidéki fiatalok aránya a szakmunkástanulósiskolákban 50 százalék.

Szakközépiskolában a múlt évinél valamivel kevesebb, 237 első osztályt indítanak, 7227 tanulóval. A közgazdasági és a gyors- és gépiró iskolákban 600-zal kevesebb fiatalt vettek fel az idén, mint tavaly. Örvendetes, hogy számottevően gyarapodott a létszám az óvónőképzés és az egészségügy területén.

A gimnáziumokban 4780 diák kezd a tanévet a tavalyi 5544-gyel szemben. Az idén a tavalyihoz viszonyítva néggyel kevesebb első osztály lesz. A gimnáziumokban az előzetes adatok szerint a fizikai dolgozó gyermekeinek aránya elérte a 32 százalékot.

Hordozható orvosi rendelők szovjet exportra

Az év végéig 200 diagnosztikai tászkát exportál a Szovjetunióba a Medior. Erről a közelmúltban írtak alá szerződést, s a megállapodás alapján 1980-ig minden évben hasonló mennyiségben szállítanak szovjet partnerüknek. A mostani szerződés az eddigi legnagyobb üzletkötés a tászkadiagnosztikai berendezések exportjára.

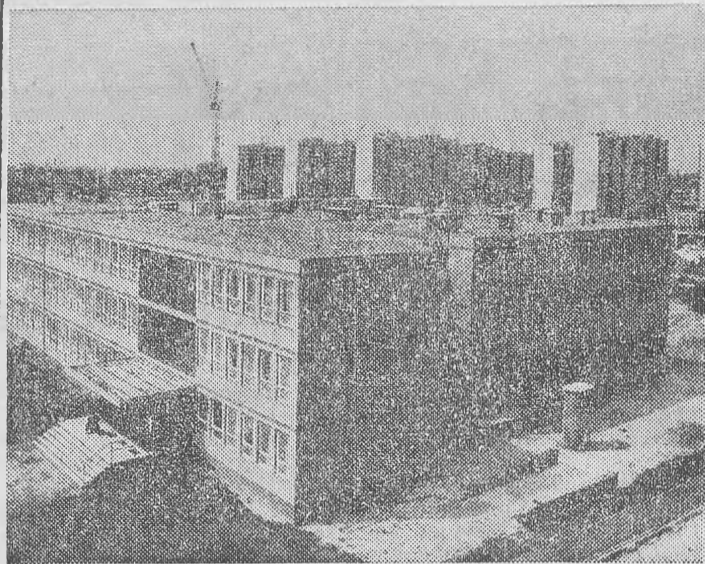
A Medior kutatói, fejlesztői az utóbbi néhány év alatt dolgozták ki, s azóta már több országban szabadalmaztatták a diagnosztikai tászkákat. Tavaly összeállították az első 35 tászkából álló mintakollekciót, ezeket kipróbálásra egyebek között szovjet és ausztráliai cégeknek adták át. A diagnosztikai tászkák sorozatgyártása az idén kezdődött meg, a Medior külön e célra felépített új üzemében. Miskolcon. Ebben az évben összesen 270 diagnosztikai tászkát állítanak össze, jövőre a tervek szerint 350-et. 1980-ban pedig már 700-at adnak át a bel- és külföldi kereskedelemben.

A szovjet exportra készülő típus 18 kilogrammos, nyolcféle belgyógyszartíki kézi műszert tartalmaz, köztük EKG-készüléket, légzésfunkció- és hallásvizsgáló készüléket. Ezenkívül több mint tízféle összeállításban gyártják a diagnosztikai tászkákat, például külön komplett tászkát állítottak össze a terhesérvizsgálatokhoz. A műszerek elektromos hálózatról és adapter segítségével gépkocsin (például mentőautó) akkumulátorral működnek.

A nemzetközi szinten is egyedülálló diagnosztikai tászkák iránt belföldön is nő a kereslet. Tapolca környékén négy községben a körzeti rendelők már felszerelték ilyen készülékekkel, további 11 községben is rövidesen szállítanak belőlük.

Jövőre megkezdik a laboratóriumi tászkák sorozatgyártását is. Ezek 13-féle vér- és vizeletvizsgáló készülékből állnak, a műszerek összekapcsolhatók digitális írógépekkel vagy kis számítógépekkel.

ÚJ TANÉV, ÚJ ISKOLA

Új általános iskolával gazdagodott Kőbánya. Szeptembertől már az új 16 tantermes, tornatermes iskolában tanulhatnak az Újhelyi úti lakótelep diákjai

Ülést tartott a Minisztertanács Az alumíniumipar fejlesztése Jelentés a mezőgazdaságot ért aszálykárrol

A kormány megtárgyalta Lázár Györgynek, a Minisztertanács elnökének Piotr Jaroszewicznek, a Lengyel Népköztársaság miniszterelnökének meghívására Lengyelországban tett hivatalos baráti látogatásáról szóló jelentést. A kormány a tájékoztató jóváhagyólag tudomásul vette, és utasította az illetékes állami szerveket, hogy tegyék meg a tárgyalásokból adódó szükséges intézkedéseket.

A Minisztertanács megtárgyalta és elfogadta Amaddu Mahtar M'Bownak, az UNESCO főigazgatójának hazánkban tett hivatalos látogatásáról szóló jelentést.

A kormány megtárgyalta és elfogadta a nehézipari miniszter előterjesztését az alumíniumipar központi fejlesztési programjáról, az ötödik ötéves

tervidőszakra vonatkozó részletes feladatokról, valamint az 1980 utáni tennivalókról. A program irányítására és végrehajtásának ellenőrzésére a kormány alumíniumipari tárcaügyi bizottságot alakított.

Az Országos Tervhivatal elnöke és a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter jelenléte mellett a kormány a mezőgazdaságot ért aszálykárokról és a csökkentésükre tett intézkedésekről. A kormány a jelentést elfogadta és határozatot hozott a további feladatokról. A nyári mezőgazdasági munkákban, a kalászos növények betakarításában résztvevő dolgozóknak az elért eredményekért a Minisztertanács elismerését fejezte ki.

A kormány ezután egyéb ügyeket tárgyalt.

Megújult a Hollóházi Porcelángyár

Sátoraljaújnyelről kiindulva, Pálháza és Füzérradvány után jutunk el hazánk egyik legszebb tájára, a Hegyköz északi részére. A festői völgy szét-szört dombjain lakóházak, házcsoportok, ez Hollóháza. Az Árpád-kori település rendkívül gazdag történelmi emlékekben, híressé azonban porcelángyára tette.

Kétszáz évvel ezelőtt üveg-hutát, ötven esztendővel később pedig kőedénygyárat alapítottak Hollóházán. Régi hagyománya van tehát ebben a mindössze ezer lakosú községben a kerámikus-mesterségnek. Ez a mesterség szállt apáról fiúra, nemzedékeken keresztül. A régebbi időkben fennmaradt tányér, kulacs, tála ma is feltűnő örvök kincs. Azt mondják, nincs Hollóházán olyan ház, ahol egy-egy darabot ne öröznének ezekből, a ma már ritkaságszámba menő remekművekből.

A porcelángyárban a múlt század hetvenes évi paraszt-tányérokat készítettek. A gyorsabb ütemű fejlődés az 1900-as években következett be, amikor termékeik már eljutottak a párizsi világvárlásra is. Ekkor alakult ki a jellegzetes hollóházi stílus is. Kedvelték a rózsas- és mezeivirág-csokrokat, mint mintákat. Az itt készült termékeken a színek összhangban vannak a formával, melyet a szép mázak tesznek még ünnepélyesebbé.

A felszabadulás után kőedényeket készítettek, folytatva a kialakult stílust — de a kereslet mind csökkent. Az élet arra kényszerítette a gyár vezetőjét — miután a diszmu- és edénygyárt egyre kevesebben vásárolták —, hogy 1949-ben áttérjenek a porcelán szigetelőgyártására. Ez az áttérés óriási erőfeszítést igényelt: új technológiát, új eszközöket, ugyanazzal az emberekkel. A porcelánszigetelő azonban csak néhány évig volt keresett termék. Újabb útkeresés vált szükségessé; így 1956-ig fokozatosan visszatért a művészi kerámia gyártására.

A környék lakosságának a Hollóházi Porcelángyár adta régen és adja ma is a megélhetési lehetőséget. Elkerülhetetlenné vált a régi műhelyek felújítása, a munkakörülmények korszerűsítése. A rekonstrukció a hatvanas évek elején kezdődött, és azóta is folyamatosan tart. Korszerű, villanyfűtésű dekoratív alagút-kemencéket, új transzformátorházat, festődét építettek és elkészült az új masszamalom is. A rekonstrukció során szinte teljesen új gyár épült fel Hollóházán. A hatvanas évek közepén kialakult a művészi elképzelés is: minél jobban kifejezésre juttatni a témaválasztásban a porcelánban is a magyar népművészet gazdag motívumkincsét.

Tavalyi eredményeikkel elnyerték a kiváló üzem címet. Az idén 111 millió forint értékű edényt és díszműart készítettek. A gyárnak 946 dolgozója van; túlnyomó többségük hollóházi vagy a Hegyköz más, szomszédos községeiből járnak munkahelyükre.

A Hollóházi Porcelángyár egyik igen fontos részlege, az I-es számú gyártelep Kőbányán van. Itt él és dolgozik a tervezők egy része, innen látják el matricákkal nemcsak a hollóházi gyárat, hanem a finomkerámia-ipar más üzemait is.

A hollóházi gyárban mindenfelé példás rend fogadja a látogatót. Az épületek között szépen ápolt, parkosított udvar, sok virággal. Az itt dolgozók joggal büszkék elért eredményeikre. Munkások, tervezők, vezetők mind azon fáradoznak, hogy dísz tárgyaik, étkészleteik, faliképek segítségével helyes irányba tereljék a közlést, a keresletet. Mindig tudnak újat, szépet, izlősest alkotni.

Fáradásaikat siker koronázza, hiszen nemcsak hazánkban vásárolnak szívesen hollóházi porcelánt, hanem Olaszországba, Angliába, Spanyolországba, Kanadába, Japánba, az Elefántcsontpartra és a Kanári-szigetekre is eljutnak termékeik.

HÍREK

Hasznos üzletkötések a szegedi ipari vásáron

Értékelték a szegedi ipari vásár eredményeit. Megállapították, hogy a siker minden eddigig felülmúlt. A látogatók száma 150 ezer volt, s ez másfélszerese a korábbi maximumnak. A 320 hazai és külföldi vállalat ipari szerzőmunkáján számottevő üzletkötésekre is sor került. A Pécsi Kesztyűgyár, a Delta Kiskereskedelmi Vállalat, a Szegedi Élelmiszer Kiskereskedelmi Vállalat és több más cég csaknem félmillió forint értékű üzletet kötött. A 79 jugoszláv kiállító is sikerrel szerepelt. A Konzumex 600 ezer dollár értékű különféle eladásra szerződött, Jugoszláviából például egyebek között tízezer kerékpárt hoznak be.

A papíripari szakmunkásképző intézet és kollégium elkészült Dunaújvárosban. Az új iskolában évente 140 papíripari szakmunkást képeznek ki a Papíripari Vállalat dunaújvárosi kombinátja részére.

Különleges berendezést készítettek a donyecki egyetem, segítségével a kutató „beplanthat” a fémolvasztó kemencébe, az erömű gőzkazánjába, vagy akár az atomreaktor belsejébe is. A berendezés legfontosabb részei: egy termomanométer, egy sebesség- és pulzásmérő műszer. Ennek segítségével számos, népgazdasági szempontból fontos, bonyolult folyamat tanulmányozása vált lehetségessé.

Évről évre kevesebb szabálysértést követnek el a belvárosiak, mondották el az V. kerületi tanács vb. ülésén. A csökkenésben szerepet játszik az is, hogy egy-egy szabálytalanságot többet fizetnek, mint korábban. A múlt évben a „legdrágább” a kontárkodás volt, a kontárkodókat átlagosan háromezer forintba büntették.

Az első szüreti szemlét megtartották az alföldi szőlősökben. A kiskunsági homoki ültetvényeken, ahol fagykárt szenvedtek a tőkék, kéthetes késés mutatkozik a fürtök érésében. Az utóbbi hetek csapadékos időjárása javította a terméskilátásokat, most már napfényes időre lenne szükség a zamatgyűjtéshez.

Az első fűrógép-szállítmány megérkezett a Szovjetunióból az Országos Földtani Kutató Fúró Vállalathoz, ahol nagy rekonstrukció keretében az V. ötéves terv során kicserélik az elavult berendezéseket. A terv szerinti 40 korszerű szovjet berendezést állítanak munkába, s ezzel több mint 220 ezer méterrel növelik az évi fúrési kapacitást.

Naponta 800 mázsa hentesáru készül augusztus 10-től a Zalahúsz zalaegerszegi telepen, a feldolgozó üzemek rekonstrukciójának befejezésével. A korszerűsített üzem termelése — azonos munkaerő alkalmazásával — megduplázódott.

Tájfun s nyomában fellépő trópusi felhőszelek okozott jelentős károkat Tokióban. A viharok 41 halálos és 16 elhalt áldozata van. Többesgűk strandoló vagy halász volt, akik nem tudtak időben védett helyre menekülni. A tájfun útját 1333 elöntött ház és négy földcsuszamlás jelzi. A tájfun csökkenő sebességgel Kína felé halad.

Kubában felsőoktatási minisztériumot létesítettek. Az új tárca célja, hogy lehetővé tegye a nemzetgazdaság irányításának és szervezésének növekvő követelményeihez igazodó szakemberképzést.